

1931 augusztus 6.
Magyar Színház
s premier csalogány
szencziós új hangos bemutatásra a Magyar Színház kerület az Ufa egyik...
5 és 7: Krisztina.
7, 9 órákor: A székely...
5 órákor: Premier. Két...
9 órákor: I. „Guslear”-Vladimiroff...
9 órákor: I. „Guslear”-Vladimiroff...
rdekések
a Honvéd ucca elején...
ngora bérbeadó. Meg-
12-ig özv. Jámorné.
sebb urinó, nevelő-
saládhöz. Perfekt fran-
zongoratanárnő. Cluj
zött vegyeskereske-
t. kiadó. Biztos meg-
M. Kozák bőrzület-
Viteazul (Széchenyi
sinosan butorozott
él, Wesselényi M. u.
ató tanítványt keres.
kat vizsgára előkészít.
„Szerény díjazás” jel-
ba kér.
jes ellátásra elfogad
iskolás urileányt für-
használatra. Berger
r. Cantemir (Beöthy
5 éves művelt, vallá-
nom részére keresek
tétlen intelligens há-
s idős leányt, ki
és kereskedelmét.
s. Fényképpel ellátott
Flu” jellegre a kiadó-
kráció biztosítva.

XIV. ÉVF. * 176. SZÁM
Cluj—Kolozsvar, 1931.
augusztus 7 Péntek
5691 ÉV Ab 24

Taxa postara
piatite in numerar
No. 224 716.000

Ara 5 lej

ZSIDÓ POLITIKAI NAPLAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Str. Baron L. Pop (volt Brassai
ucca) 10. szám. Telefonszám: 9-77
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Félévre 600 lej
Negyedévre 320 lej
Egy hónapra 110 lej
KÜLFÖLDI
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egy évre 10 dollár
Egy óra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénznem)
Hirdetések tarifa szerint
vételnek fel

Angol Bank

Angliában, ha valakitől megkérdik, hogy éri magát a kedves papája, vagy felesége vagy pláne anyósa s az illető valami nagyon határozott feleletet akar tőle, akkor azt mondja:
— Egészséges, mint az Angol Bank.
Mert Angliában a megbízhatóságnak, a hűségnek, a megingathatatlanságnak, a szimbóluma az Angol Bank. Már századok óta az. Két héttel ezelőtt a londoni miniszterelnök Berlinben ezzel a közmondással jellemezte az angol pénz stabilitását.
Ma pedig azt jelenti a táviró, hogy az angol tőzsdéken megingott a font. Nem veszedelmesen, de megingott. Az emberek egészséges, megingathatatlanul hitt az Angol Bank inog.
Mit szólunk ehhez mi, akik soha nem voltunk olyan egészségesek, mint az Angol Bank?

német takarékoság

A derék társaság, Brüning & Curtius, utazott Rómába s eddig már bizonyára is érkezett oda. A hivatalos német miniszter az elutasítás körülményeiről írja, hogy a birodalmi miniszterelnök külügyminiszter takarékosági szemléletből nem vett igénybe szalonkocsit, hanem egyszerű hálófülkében utaztak és sorájukat is a többi utasokkal együtt kötötték el az étkezőkocsiban. Csak a hálófülkéket egy szalonkocsikból álló vonatra, amelyet Mussolini, a vendégek házigazdája küldött eljűk. „Nagy gond” — mondhatná lefitymáló hangnemen a javithatatlan kritikus — utaztak volna csak harmadosztályú szalonkocsikba, ezt nevezném áldozatnak.”
A kritikusnak nincs igaza. Mert nézzük meg, hogy utaznak nálunk a miniszterek, sőt nemcsak a miniszterek, de az államtitkárok is, akik pedig olyan sokan vannak már, hogy szinte nyüzsgőnek. Előzetes tájékoztatás is alig tudjuk őket. Ezek a miniszterek bizony mind szalonkocsiban utaznak, nemcsak akkor, ha hivatalos uton vannak, vagy pláne külföldi reprezentációra látogatásra indulnak, de akkor is, ha csak privát támad egy kis rokon látogatásra, egy week-endezni mennek hazánk kies vidékére. Pedig hol vagyunk mi a németországtól, amelynek egyedül a költségvetése nagyobb mint a mi egész költségvetésünk. Minden gondja-baja ellenére megengedhetné magának a luxust, hogy szalonkocsit adjon miniszterelnökének, amikor Rómába küldi olyan fontos miniszterével. Hogy mégsem teszi, ez éppen az a bizonyos, hogy Németország komolyan tartja a takarékoságot.
Példát vehetnénk róla a mi miniszterelnökünk, sőt — horribile dictu — alminiszterelnökünk is.

Maniu ajánlata

Megjött végre a politika nyári szenzációja. Maniu a liberálistáktól kormányváltást ajánlotta az uralkodónak. Megfogható, biblikus izű cselekedet? A kormányváltás az igének: aki téged köcsögös dob meg, dob vissza kenyérrrel. Maniu közelednének a messiási idők, a kormányváltás együtt heverészik a bárányok között.
Székelyi érdekből nem akarjuk kételkedni a nyári szenzációnk hitelességét és ezért fenntartjuk a hírt, hogy Maniu tényleg a liberálisok kinevezését ajánlotta a királynak. Azért persze nem vállalunk felelősséget, hogy mi-lyen hangon és milyen kísérettel közölték ezt az ajánlatot. Lehet pél-

Jorga őszire Maniu-kormányt ígér

Százötven milliót tesznek ki az utolsó három hónap pénzügyi visszaélései

Duca szerint Maniu visszalépése nem volt egyéb politikai manővernél. A nemzetiparasztpárt vezetőinek nagyfontosságú tanácskozásai

A pénzügyminiszterium rendeletileg megrendszabályozza a hatáskörüket túllépő adóbeszedőket

Cluj-Kolozsvar, augusztus 6. (Az Uj Kelet tudósítójától). Maniu Gyula színe-kihallgatása óta rendkívüli élénkség tapasztalható a nemzeti parasztpárt táborában és a kolozsvári Boila-villában egymást érik a fontos politikai tanácskozások. Maniu Gyula ugyanis színe-kihallgatása óta Kolozsváron tartózkodik. A párt regáti vezetői sorra jönnek meglátogatni a lemondott elnököt, e baráti látogatások mögött azonban kétségtelenül fontos politikai tervek előkészítése húzódik meg. Mig a múlt héten Mihalache járt Kolozsváron, tegnap délelőtt Madgearu volt miniszter érkezett ide, hogy Maniu Gyulával a személyes kontaktust felvegye. Valószínűleg látszik, hogy a nemzeti parasztpárt elnöke ősszel ismét a politikai aktivitásterére lép és nincsen kizárva, hogy rövidesen ismét ő kerül a kormány élére.

hoz, amelyben közli velük, hogy értesítése szerint az utóbbi időben az adóbeszedő közegek rendkívül barbár módon bántak el az adófizetőkkel és számtalan esetben túlléptek a célon. Elszedték a parasz-
tok és iparosok szerszámait, amelyek mes-
terségük folytatásához voltak szükségesek.
A pénzügyminiszterium utasítja a pénzügyigazgatóságokat, szigorúan hassanak oda, hogy az adószedő közegek ne vigyék el az adó fejében a kisemberektől azokat az eszközöket és szerszámokat, amelyek mesterségük tovább folytatásához szükségesek.
A Viitorul ma délutáni száma szenzá-

ció értesülést közöl, amely szerint a pénzügyminiszterium megállapította, hogy az utolsó három hónap alatt, vagyis Jorga kormányra lépése óta 150 millió lej pénzügyi természetű visszaélést követtek el az országban s csupán az utóbbi napokban mintegy nyolcvanmillió lej értékben. Ezelőtt négy nappal a galaci Atanulus banknál, amelynek tulajdonosa pár nappal ezelőtt meghalt, az örökösödéssel kapcsolatban könyvvizsgálatot tartottak, amelynek során kiderült, hogy a bank négy és félmillió lejrel károsította meg az államot, hamis adóbevallás címén.

Jorga miniszterelnök Maniu ősz kormányra kerülésére tett célzást

A párt erdélyi hivatalos lapja, a Patria ma egy érdekes tudósítást közöl, amelyben világos utalás is van erre az eshetőségre. A lap szerint Jorga miniszterelnök előtt a napokban egy marosújvári küldöttség jelent meg Hulea képviselővel és Draghiciu marosújvári képviselővel az élén, kérve a marosújvári középiskola tovább fenntartását. Jorga válaszában jóindulatáról biztosította a küldöttséget, de felhívta a figyelmet azokra a nehézségekre, amelyekkel a kormány küzd. A miniszterelnök többek között kijelentette, hogy sokszor a saját miniszterei hiusítják meg akaratát.

Duca a kormány külpolitikájáról

Duca intervju-t adott a Curentulnak, amelyben a liberális párt vezére elsősorban a külpolitikai helyzetről beszélt, illetve arról, hogy a román sajtóban újabban élénk vita tárgyat képez a Románia külpolitikai orientációja. Duca nem helyesli ezt és kizártnak is tartja, hogy a Jorga-kormány elterjén attól a tradicionális külpolitikai iránytól, amelyet a háboru óta valamennyi román kormány követett. A liberális párt kitart a politika mellett, amely Lengyelországgal és a kis-antanttal együtt kívánja Európa békéjét szolgálni. Semmiesetre sem használ az országgnak, hogy ezt a kérdést a sajtó egy része állandóan napirenden tartja és vitatja.

Duca örül Maniu visszatérésének

Duca ezután Maniu Gyula visszavonulásától is beszélt, kijelentve, örövendeni fog, ha Maniu továbbra is résztvesz a politikai életben, bár nem csodálkozik azon, hogy olyan hamar visszatér. Örövend azért, mert Maniu személye a nemzeti parasztpárt élén az egyetlen lehetséges megoldás, amit bizonyít az is, hogy visszavonulása után azonnal jelentkeztek bizonyos hangok, amelyek ellentéteket kezdtek szítani Erdély és a regát között és ezzel a nemzet lelki egységét veszélyeztették. Nem csodálkozik azonban a gyors visszatérésen, mert kezdettől fogva tudta, hogy csak taktikai manőverről van szó.

A liberális párt ellenzékben van, de mérsékli akcióit

Ami a liberális párt és a kormány viszonyát illeti, hangsúlyozza Duca, hogy az elmúlt parlamenti ülészakban is kifejezésre juttatta, hogy a liberális párt ellenzékben van ugyan, azonban a súlyos gazdasági helyzetre való tekintettel akcióiban mérséketlet tanusit, sőt kijelentheti, hogy amennyiben a liberális párt szükségnek fogja találni, úgy tényleges munkával is hajlandó lesz résztvenni a kormányban a napirenden levő problémák megoldása érdekében kifejtendő munkájá-

A szerdai minisztertanács

Bucuresti-Bukarest augusztus 6. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Szerda este a kormány Valeni de Munte-ban minisztertanácsot tartott Jorga miniszterelnök elnökletével. A minisztertanács ülésén Folytatása a negyedik oldalon

Bolondok paradicsoma

A nagy Einstein jóvoltából igen szellemes és megrázóan találó kiszólással gyarapodott az emberiség fogalomtára. „Bolondok paradicsomában élnek azok — írja Einstein az amerikai háboruellenes kongresszushoz intézett levelében — akik azt hiszik, hogy megszünt a háborus veszedelem”. A világhírű tudós kifejtéi ebben a levélben, hogy a háboru veszélye sohasem volt olyan nagy és közeli, mint ma s a világ tudósainak meg kell tagadniok minden olyan munkáltságban való részvételt, amely közvetve, vagy közvetlenül a háborut szol-

gálja. Bolondok paradicsoma — nem is lehet rossz benne élni. Sajnos nagyon kevesen vannak ma már, akik ezt a paradicsomot magukénak vallhatják. Mindannyiunkat kiűzött onnan a háborus készülődés lángpallosu Cherubja, még azokat is, akik vakok voltak eddig. Ilyen paradicsom nincs többé, vagy legalábbis nagyon szűkre zsugorodott össze.

Maniu ajánlata

Megjött végre a politika nyári szenzációja. Maniu a liberálistáktól kormányváltást ajánlotta az uralkodónak. Megfogható, biblikus izű cselekedet? A kormányváltás az igének: aki téged köcsögös dob meg, dob vissza kenyérrrel. Maniu közelednének a messiási idők, a kormányváltás együtt heverészik a bárányok között.
Székelyi érdekből nem akarjuk kételkedni a nyári szenzációnk hitelességét és ezért fenntartjuk a hírt, hogy Maniu tényleg a liberálisok kinevezését ajánlotta a királynak. Azért persze nem vállalunk felelősséget, hogy mi-lyen hangon és milyen kísérettel közölték ezt az ajánlatot. Lehet pél-

A szerdai minisztertanács

Bucuresti-Bukarest augusztus 6. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Szerda este a kormány Valeni de Munte-ban minisztertanácsot tartott Jorga miniszterelnök elnökletével. A minisztertanács ülésén Folytatása a negyedik oldalon

Bolondok paradicsoma

A nagy Einstein jóvoltából igen szellemes és megrázóan találó kiszólással gyarapodott az emberiség fogalomtára. „Bolondok paradicsomában élnek azok — írja Einstein az amerikai háboruellenes kongresszushoz intézett levelében — akik azt hiszik, hogy megszünt a háborus veszedelem”. A világhírű tudós kifejtéi ebben a levélben, hogy a háboru veszélye sohasem volt olyan nagy és közeli, mint ma s a világ tudósainak meg kell tagadniok minden olyan munkáltságban való részvételt, amely közvetve, vagy közvetlenül a háborut szol-

Utóhang Borsához

A LÁZAS MUNKA és az építkezés egy esztendeje után, tisztelettel értesítjük az erdélyi zsidóságot: Borsá felépült.

Borsá felépült és ma szebb, mint valaha. Téglák és kőfalak emelkedtek az üszök helyére s amíg a szem ellát, végig a zsidó Borsán, az új cseréptetők tömege mosolyog.

Mindenkinek van hajléka Borsán s a borsai zsidók ezt úgy hálálják meg, hogy saját erejükből hajlékot emelnek Istennek. Már vakolják a „Béth József” falait, mely Fischer József dr. országgyűlési képviselő nevét viseli s befejező fázisát jelenti az újjáépítés munkájának.

S értesítjük Erdély zsidóságát arról az örömdetes tényről, hogy Borsá felépült, mert elsősorban az erdélyi zsidóság érdeme ez. Minden túlzás nélkül állapíthatjuk meg, hogy minden ami Borsán épült, az alapzattól a menyezéig, minden csepp malter, minden darab kő, téglák, vagy cserép, — az erdélyi zsidóság áldozatkészsége folytán került ide.

MÁSOK IS GYÜJTÖTTEK ugyan Borsának. Hogy ne menjünk tovább: a Filderman dr. vezetése alatt álló U. E. R. Hát ki ne emlékezne arra amikor megbélyegezte az erdélyi zsidóság akcióját, amikor dr. Fischer-Borsának nevezte el a máramarosi zsidóság parlamenti képviselőjét és uton-utfélen hangoztatta, hogy a borsai építkezésből csak akkor lesz valami, ha ő hozzá fog nyulni.

Mindannyian emlékszünk rá s várjuk, hogy mutasson valamit. Ki törődik azzal — mondottuk — hogy milyen politikai nézetet vall az illető. Ha akar dolgozni Borsá felépítésén, ám jöjjön és dolgozzon.

Dolgozott is Filderman dr. Összegyűjtött 300 ezer lejt, nyilvánosan lenyugtázta a „Curierul Izraelit” című lapban s elhallgatott. A borsai zsidók később kezdtek interveniálni, hogy küldjék a pénzt, mert az építkezések során szükség van minden banira. Filderman dr. ekkor olyasmiket mondott, hogy ki akarja egészíteni az összeget egymillióra, akkor leküldi az ő embereit Borsára s hozzá fog az építkezéshez.

Nem bocsátkozunk részletekbe. Nem beszélünk arról, hogy mennyit leveleztek ezért az összegért s hányszor jártak lent Bukarestben a borsai bizottság képviselői. Annak az elmondására szorítokunk csupán, hogy az elszámolás során kitünt, — mint a segélybizottság kiküldöttjei jelentik — hogy a 300 ezerből egyszázkilencvenhatezret el adminisztráltak, viszont a még fenmaradt száznegyyszázötvenötöt nem szolgálhatják ki, mert az UER pénztára pillanatnyilag nem rendelkezik készpénz fölött. (Ujságitói kötelességünk itt megjegyezni, a kiküldöttjei adatait nem állott módunkban ellenőrizni.)

KELL A PÉNZ pedig most iszonyuan a borsai zsidóknak. Felépítették a községet, meg van az alapzat, a fal, a menyezet, a tető — de nincs pénz a befejező munkálatokhoz.

Nincs pénz a padlóhoz, nincs pénz ajtóra, ablakra, egyszóval ahhoz, hogy a házakat lakhatóvá tehessek.

Százhuszonkét ház áll így befejezetlenül.

A Jojntól várják a segítséget.

20 ezer dollárról van szó. Hosszu lejáratra, kicsi kamatok mellett. A Jojnt megbízottjai már a helyszínen is voltak, megnézték az épületeket, a telek-könyvet s úgy döntöttek, hogy megadják a kölcsönt.

Mig Borsán voltam egyébről nem is kérdeztek az emberek. — Talán tud valamit a kölcsönről? Valami közelebbit?

Ez a kölcsön minden reményük. Augusztusba vagyunk, az őszi ünnepekre szeretne mindenki beköltözni új házába.

A sajátjába. Ennyi idő után.

A JOJNT-KÖLCSÖN oka annak is, hogy Borsán a szokásos panaszok elmaradtak ezegyszer. Félnek, hogy úgy járnak mint az elmúlt esztendőben az amerikai gyűjtéssel.

Ennek a gyűjtésnek a histórikuma a következő:

Hogy Borsá katasztrófájának híre eljutott a tengerentúltra, az Amerikába szakadt máramarosi zsidók gyűjtést indítottak. Borsán akor azon veszekedtek, hogy ki jusson be a bizottságba és ki diszponáljon a pénzek fölött. Elégedetlenkedők persze voltak bőven s akor olyan eszközökhöz nyultak, amely derékba törte egész akciójukat.

Megirták az amerikai testvéreknél, hogy a borsai bizottság csupa önző emberekből alakult. Az összegyűjtött pénzek nincsenek biztos kezekben, s várni kell addig, míg egy új bizottság alakul. Az amerikai testvérek, Newyorkban,

Csikágóban és az Unió minden sarkán beszüntették a nagy élnallal megindított gyűjtési kampányt s tekintettel arra, hogy ott is vannak jótékony célok és a pénzzel ott is tudnak mit csinálni — a borsai tűzkárosultakról nem akartak többet tudni.

Mondom, most, hogy küszöbön áll a kölcsön-ügy még azok is, akiknek különös élvezetet jelent a panasz — egy időre hallgatnak.

A BORSAI ZSIDÓK PANASZÁNAK bizonyos tekintetekben alapja is van. Aki elmondja, lelkekre köti, hogy az istenért, ne szóljak, ő nem is azért mondta azt, de hát mégis csak felháborító, hogy amikor kilencvenért adják tetszik érteni, ki-lenc-ven-ért, igen, mázsáját, kilencven lejtért, akor Jéger százhuszonötöt vegyen érte.

Jéger meszet árul Borsán. Kizárólagosan, egyes-egyedül. Ez a Jéger a választások során szolgálatot tett a kormánypártnak s ezért a visói járás szolgabírója neki adta a méz-monopoliomot Borsán.

Hogy miért tiltotta el Comán szolgál-

biró Borsától a többi mézárusok között azokat a szerencsétlen biztrai zsidókat, akik 24 órán keresztül negyvenlejes éhbérért rakják a tüzet a méz-szes-kemence alá — azt nem lehet tudni. A biztrai méz talán kommunista gyanus, vagy állambiztonsági szempontból kifogásolható, — de tény az hogy Borsán ma csak Jéger árulha mézet. Benne van az ordinba, amit csendőrség kapott.

S ha mégis próbálkozik valaki és hoz egy szekér mézet Borsára, akor Jéger jó fiu, megveszi tőle 90 lejjel mázsáját, mert sajnálja szegényt s ötévből adja 125 lejtért.

A borsai zsidók most nem ágálnak nem panaszkodnak. A méz-monopoll csak elszólta magát valaki, egész letlenül tudtam meg.

Borsá zsidóságának égetően kell a ezer dolláros kölcsön. Hogy az építkezést befejezhessék és hogy beköltözhesenek a házukba.

A borsai zsidók szolidárisak...

Schön Desz

Marx és Lenin kommunizmusának nyoma sincs ma Stalin Oroszországában

Mit ért el eddig az öt éves tervgazdaság Oroszországban

Gigantikus arányú ipartelemek létesültek, de a munkások kizsákmányolása éppugy folyik, mint a kapitalista országokban

Berlin, augusztus 6. A Berliner Tagblatt moszkvai tudósítója az orosz tervgazdaság harmadik esztendejének befejezése alkalmával szemléltető módon ismerteti a szovjetgazdálkodás eddigi eredményeit és konzekvenciaképpen megállapítja, hogy Oroszország kommunista rendszere kénytelen-kelletlen áttér a legszigorubb kapitalista módszerekre. A cikk erre vonatkozólag a következőket állítja: „A kommunista alapelvekből és boldogító ígéretekéből való eltérés a leghívtányabb kapitalista kizsákmányolás irányába sokkal nyilvánvalóbb, semhogy ezt továbbra is el lehessen kendőzni. Stalin szétépett minden illuziót. Marx és Lenin egyenlő bérvisszonyairól, ötnapos munkahetéről és egyéb a külföld kommunistái által bálványozott vívmányairól, amelyek a szovjetben megvoltak, de csak papíron és amelyek csak a külföldön vonzanak, mindezekről szovjet unióban már nem tudnak. A munkások és parasztek kormánya tizenhárom év után levette porlatár köpenyét és olyan diktatúrában mutatkozik, amely reméli, hogy idegen technika vívmányainak segítségével és kölcsönvett eszközökkel új államköntösben és új jelszavakkal továbbra is megtarthatja pozícióját.”

A „Magnitostovi”

A cikkirő ezután áttér az öt éves tervgazdaság ismertetésére és bírálataira. „A terv már primitív formájában is — írja — tulfeszíti a nép erőit. Forszított iparositást és mezőgazdasági kollektivizálást látunk, amelynek főcélja, hogy háboru és intervenció esetén a szovjet-birodalom gazdasági erejét garantálja és az egész szovjet-ípar tulsúlyát hadügyi okokból az Uralba helyezték. A Don-medence, amelynek eddig döntő szerepe volt, az új lengyel-orosz határok miatt idegen ágyúk közelségébe került. Am a fölszerelési ipar citadellája számára érinthetelenséget kell bizonyítani és az alapot szén és vas kell, hogy szolgálja. A „Magnitostovi” központja a vas és acélprodukciónak; a szén a Knonetzk-medencéből jön, 2000 kilométernyi távolságból. Itt idegen mérnökök irányítása mellett újabb és újabb tárnákat nyitnak meg. 1930-ban megnyitották a „Magnitostovni” gígaszi hámorait Nvolc, egyenkint 33 méternyi magas kemencét építettek, amelyben naponta ezer tonna vasat pordukálnak és azt tervezik, hogy évi négymillió tonna nyersvasra fokozzák a termelést Mac Kea amerikai vállalkozó produktumai szerint. Hasonló arányú hámorokat terveznek a Kusnetzk-medence közelében.

Az Uralban szerzett vas szállítja a Stalingrad és Cseljabinszk közelében felállított traktorgyárak nyersanyagát. A gyárak háboru esetén azonnal tankok gyártására

alakíthatók át. Stalingrad mellett már működik a traktorgyár. 50.000 traktort fog szállítani egy esztendőben és aránylag tizenegy darabot készítenek majd óránként. Már most is hetven darabot készítenek naponta. A cseljabinsky gyár a jövő évben fog elkészülni. Hatalmas alkotás lesz. A szerelő-csarnok hossza 640 méter, szélessége 200 méter lesz.

A harmadik traktorgyár most épül Charokowban. Évi produkciója 70 ezer darab 35 lóerős traktorra van tervezve. Az építkezésen 20 ezer munkás és alkalmazott dolgozik. A traktorgyárak szolgálják ki a traktor-állomásokat — a mezőgazdaság néhez tüzéségét. 1930-ban 360 traktorállomás működött, ebben az évben ezt a számot fölemelték 1400-ra. A traktortól függ az állami és kollektív földek sorsa. A stalingradi és cseljabinski építkezések elhuzódása és a létező traktorok szakszerűtlen kezelése (hivatalos jelentések szerint 75 százaléka a traktoroknak javítás alatt áll), nem mutat különös biztató képet.

Hatalmas vízművek

Másik nagyhorderejű hatalmas mű, amely jellemző Ukrajna ipari fejlődésére, a „Drageprostoi”. Ezek a Saporoshe mellett épült hidroelektromos erőművek, amelyeket négy évvel ezelőtt kezdtek építeni és mostanában tetőzik be. Eleinte 400 ezer lóerővel fog dolgozni, a tervek szerint azonban föl kellene fokozni ezt a kapacitást 750 ezer lóerőre. Kilenc generátora közül hétet Amerikából hozták, ketőt Szovjet-Oroszországban állítottak elő. Nem oldották meg még az áram felhasználási módját. Nikopol az ő magánbányával, a „Krivojrog” vasművei és Dnjepropetrowsk melletti acélművek ésszesen tíz százalékat használhatják az energiáknak. Terveznek továbbá új épületeket a Dnjepr-prostoi körül. Azonfelül a Dnjeperen most építenek egy hatvanöt méter magas töltést és 36 méter mély folyamágyvat. A csatorna a folyamat Kiewig hajozhatóvá fogja tenni.

A nafta hatalma

A roppant vállalkozások finanszírozását az erősen forszírozott nafta-exportból akarják eszközölni. Baku és Grosny kimeríthetetlen készleteiből két és fél évi munka után a tervgazdaság ötödik esztendejére kiszámított 57 ezer tonnát már most elérték. Ezzel a Szovjet-Unió a világ második földolaj-termelőjévé lendült. 1930-ban 4.8 millió tonnát exportáltak az elért 18.7 millió tonnából. A nafta nemcsak valutát jelent, hanem hatalmat. A francia flottának felajánlott orosz tüzelőanyag és Spanyolországnak szállított földolajpolitikai jelentőségű üzletek. Az olajért folytatott harc sokkal inkább fogja eldönteni a nemzetek sorsát, semmint azt általában

hiszik. Ezen a téren a hatalom, a politika és korrupció minden eszközt igény vesznek.

Az orosz benzin, amely eddig az amerikai, a német és az olasz automobilon vitte a Szovjet-Unió területén, immár Oroszországban készült automobilonak ki fog szolgálni. Nizsni-Novgorod mellett tudvalevőleg Ford nagy gyárat építet a gyárból már nagy és egyre fokozódó számban kerülnek ki az autók.

Egy másik szokatlanul nagyméretű gyárat, amelyet idegen segítség nélkül építettek, a „Selmanstroj”, a Don mellett Rosztovban. 1930 elején nyitották meg katonatechnikai célokra. Emellett azonnali különböző mezőgazdasági gépeket is tanak elő, százával épülnek normális tudelmű új gyárak, amelyeket nemcsak üzembe fognak helyezni. Ezek a technika nagy teljesítmények azonban súlyos vesdelmeket rejtenek magukban az ország köi szempontjából. Az ipari centralizálás folyamata már megkezdődött és pezentabilitás céljai szerint. A szovjet-kormány kénytelen tehát teljesen kapitalista módszerekre áttérni. A munkaezőt Európában ismeretlen módon kihasználja pedig a „profit” kedvéért. A profitért, melyet minden ország szocialistái annyira megvetnek.

— Aranyparitás alapján jegyzik ez a Párizsi tőzsdén a járadékpapírokat. Párizsból jelentik: A tőzsdetanács eldelté, hogy a járadékpapírokat a jövő évi százalékos jegyzés helyett aranyparitás alapján jegyezzék. A tőzsdén mintegy hetven járadékot tartanak nyilván.

Olcsó népszerű regények

Crocker: Családi hasonlatosság
Ohnet: A Croix-Mort grófnő
Courths Mahler: A látszat csal
Courths Mahler: Lind Dora titka
Courths Mahler: Az igazi asszony (Milliók Könyve kiadása)
Oppenheim: Kalandorok és Milliárdosok (Milliók Könyve kiadása)

OLCSÓ PETŐFI KÖTETEK

Borus szerelem gyöngyei
Felhők és fellegek
A forradalom viharában
A boldogság révében
Az Apostol
János vitéz
Küzdelmes évek

Kötetenként 20 lejt.
Kapható:

az UJ KELET

könyvosztályában utánvétellel, vagy az ország és portóköltség előzetes bekló mellett.

Augusztus

Csaka

Berlin, augusztus 6. Csaka cellár és dr. Csaka dán este a rendőrség Berlin. Csaka kormánytanácsos egyik osztályfőnöki tanácsos, a zsidó tisztviselő „delegáció”, a sen fesztelenül illetékes körök

Brüning elutasította az adott — Rendkívül dotta a kancellár hatunk és sze meg Mussolini terelnökök. Minban, hogy Olasz tükáját az általá javítása és az e lésének szelleme megfelel ugy az érdekeinek. Rem kormány fejével közvetlen és b eredményesek le

Berlinben a me kocsiában utazott két kísérője. A takarékosági okcsatoltak a vonat ügyminiszter a töközben vacsoráztat a reggeli órák lár kívánságára elmaradt, a pályaszámú érdeklődő lamféri nem munkánál és a vasútnatban is munkavégző. Negyven perc m a müncheni pályán a német államférfi kocsiából álló különvonaton nagykövet várta B érkezését.

Rómában péntek ügyminiszter Brüning reggelt ad, es solini miniszterelnök rára. Szombaton dget és Curtiust ma A pápa megbízásá lamtitkár fogja vis pában ismeretlen módon kihasználja pedig a „profit” kedvéért. A profitért, melyet minden ország szocialistái annyira megvetnek.

Leszerelés. A kancellár római utazásáról a német terv és a vámuio beszélések anyagát

Szinkör

Nagy vidám f...
Produkcio: Alf...

Augusztus 9: Németország sorsdöntő napja

Brüning és Curtius Rómában

A franciák nyugtalankodnak Macdonald és Stimson skóciai tanácskozásai miatt. Berlinben normalizálódott a bankforgalom. Megingott az angol font

Csak a Joung-terv revíziója segíthet Németországon

Berlin, augusztus 6. Dr. Brüning kancellár és dr. Curtius külügyminiszter szerdán este a rendes északi expressz elhagyták Berlint. Kíséretükben voltak: Planck kormánytanácsos, a miniszterelnökség egyik osztályfőnöke és dr. Thomsen követ-ségi tanácsos, a külügyi hivatal egyik vezető tisztviselője. Ennyiből áll az egész „delegáció”, amely előreláthatólag teljesen fesztellenül fog Rómában érintkezni illetékes körökkel.

Brüning nyilatkozata

Brüning elutazása előtt a sajtónak nyilatkozatot adott római utjáról.

— Rendkívül örömmre szolgál, — mondta a kancellár, — hogy Rómába utazhatunk és személyesen ismerkedhetünk meg Mussolinivel, a kiváló olasz miniszterelnökkel. Mindenki tudja Németországban, hogy Olaszország háború utáni politikáját az általános gazdasági helyzet feljavítása és az európai államok megbékülésének szelleme hatotta át. Mindkét cél megfelel ugy az olasz, mint a német nép érdekeinek. Remélem, hogy Rómában a kormány fejeivel és többi tagjaival történő közvetlen és barátságos megbeszélések eredményesek lesznek.

Szalonkocsi nélkül

Berlinben a menetrendszerű vonat hálókocsijában utazott el a két államférfi és két kísérője. A miniszterek kívánságára, takarékosági okokból szalonkocsit nem csatoltak a vonathoz. A kancellár és külügyminiszter a többi utassal együtt az étközben vacsoráztak, Münchenben a vonat a reggeli órákban futott be. A kancellár kívánságára a hivatalos fogadtatás elmaradt, a pályaudvaron azonban nagy-számú érdeklődő jelent meg. A két államférfi nem mutatkozott a kocsi ablakánál és a vasútállomáson veszteglő vonatban is munkával töltötték idejüket.

Negyven perc múlva a vonat kigördült a müncheni pályaudvarról. A Brenneren a német államférfiakat, Mussolini 6 luxus-kocsiból álló különvonata várta.

A különvonaton Schubert német nagykövet várta Brüning és Curtius megérkezését.

A program

Rómában pénteken reggel Grandi külügyminiszter Brüning és Curtius tiszteletére reggelit ad, este a két államférfi Mussolini miniszterelnökhöz hivatalos vacsorára. Szombaton délelőtt a pápa Brüninget és Curtiust magánaudiencián fogadja. A pápa megbízásából Pacelli bíboros államtitkár fogja visszaadni a birodalmi kancellárnak a vizitet, Szombaton délelőtt a német követéségen, a vendégek tiszteletére villásreggelit adnak és este nyolc órakor a német államférfiak ismét elhagyják az olasz fővárost és hétfőn reggel Berlinbe érkeznek.

A birodalmi kancellár Mussolinit és Grandit, látogatása folyamán meg fogja hívni Berlinbe. Eddigi jelentések szerint azonban nem valószínű, hogy Mussolini a meghívásnak eleget fog tenni. Ezzel szemben Grandi minden valószínűség szerint a meghívást elfogadja, de csak a népszövetségi tanácskozások befejezésekor, szeptemberben.

Leszerelés, Hoover terv, vámunio

A kancellár római utjának politikai vonatkozásáról a németországi lapok azt írják, hogy főleg a leszerelés, a Hoover-terv és a vámunio kérdése fogja a megbeszélések anyagát képezni. Határozatokra

aligha lehet számítani; főleg informatív eszmecsereéről lesz szó, amely arra lesz hivatva, hogy az említett kérdésekben a két ország államférfiainak felfogását tisztázza. Az államférfiak közötti érintkezés nem lesz nehéz, annál is inkább, minthogy Mussolini kitűnően beszél németül és

Brüning, valamint Mussolini franciául is jól beszélnek. Dr. Curtius és Grandi külügyminiszter pedig már a genfi tanácskozások óta jól ismerik egymást.

Orzini-Baroni, Italia berlini követe, már előzőleg Rómába utazott, hogy előkészítse a német vendégek látogatását.

A legújabb német szükségrendelet

Berlin, augusztus 6. Uj szükségrendelet jelent meg, amely felhatalmazza a birodalmi kormányt a községi hitelintézetek alapszabályainak módosítására, intézetek és intézmények egyévolvasztására, megszüntetésére és ujak alapítására. A rendelet egyidejűleg betiltja a közintézményeknek nyújtandó kölcsönöket is. A német válság a pénzügyi helyzet súlyosságára ezenkívül rendkívül jellemző az a new-yorki híradás, mely szerint a német pénzügyi válság kitérése óta Németországból 37 millió dollár értékű aranyat vittek ki az Egyesült Államokba.

Ez az összeg nem is végösszege a Németországból visszavont rövidlejáratu hiteleknek, mert a hitelező pénzintézetek legnagyobb része más európai bankoknál, így elsősorban franciaországi intézeteknél helyezték el a német adósoknál felmondott tőkéket.

Normalizálódott a banküzletmenet

Berlin, augusztus 6. A beérkezett jelentésekből megállapítható, hogy a normális banküzletmenet első napja vidéken is mindenütt zavartalanul folyt le. Seholy sem jelentkeztek a pénzintézetek pénztárainál

Megingott az angol font

London, augusztus 6. Nem szorosan a német eseményekkel kapcsolatos ugyan, de azért részben erre is visszavezethető az angol font meggyengülésének tünete. Tegnap a londoni tőzsdén a dollár-fontsterling-paritás délelőtt 11 órakor 4.8575, 12 órakor 4.8437 volt, majd később újra javult 4.8443-ra. Az erős ingadozást annak tudják be, hogy a Francia Bank dollárva-

tömegesen betéteket, akik a bizonytalan helyzet miatt akarták volna visszavonni a betéteiket. A legtöbb városban a kivéteket összegét az új betétek meg is haladták. Az üzleti tevékenység teljesen a rendes keretek között mozgott. Ezzel kapcsolatban lehetségesnek tartják, hogy a tőzsdéket is augusztus 17-én meg fogják nyitni.

Augusztus 9: sorsdöntő nap Németország életében

Berlin, augusztus 6. A nagy külföldi lapok kommentárjai csaknem egyhangulag megállapítják az augusztus 9-i népszavazással kapcsolatban, hogy ez a nap fontos dátuma a német sors jobbra, vagy balrafordulásának. Ha elfogadják a szélsőséges jobboldali pártok javaslatait a porosz tartománygyűlés feloszlása iránt, ez azt jelentené, hogy Hugenberg és Hitler veszik át az uralmat Németország felett. Akkor pedig vége lenne a külföldi lassan újra erősödő bizalmának s Németországot nem lehetne többé a lejtőn lefelé csuszában megakadályozni. Ezzel egyidejűleg a müncheni rendőrség Ludendorff lapját, a Volkswart hetilapot három hétre be tiltotta.

sárlásainak tudják be. Az általános pénzügyi helyzetre egyébként rendkívül jellemző az a tünet, melyet a bécsi hitelpiacon észlelnek. Megbízható értesülések szerint a bécsi nagybankok körében is gyakoriak a havi 1 és háromnegyed—2 százalékos hitel-kamatételek, amelyek már erősen emlékeztetnek az inflációs idők kospénztételeire.

A mezőtelegdi szeszgyár ellen folyik a vizsgálat a kolozsvári ügyészségen

Ma kihallgatják Dobrescu volt államtitkárát. A gyár alkalmazottainak kihallgatása

Ciuj-Kolozsvár, augusztus 6. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A feketeszesz ügyészségi vizsgálata most a telegdi szeszgyárnál felfedezett visszaélésekre összpontosult. Mint annak idején megírtuk, a telegdi szeszgyár a Sava Cornel vezetése alatt működő repülőbizottság egyik sikertült manőverével lendült előtérbe. Ez az attack, amely mintegy kétfélmillió hasznöt jövedelmezett a bizottság tagjainak, hó-

napok múltán került nyilvánosságra.

A telegdi szeszgyár tulajdonosai közül eddig csak Nitter Józsefet hallgatta ki a vizsgálóbíró. A kihallgatáson olyan részletek kerültek nyilvánosságra, amelyeknek alapján dr. Puscariu vizsgálóbíró már egy hete folytatja a további kihallgatásokat. Autentikus forrásból eredő értesülésünk szerint Hitler részletesen ismertette a vizsgálóbíró előtt egy ennek a rajtaütésnek a részleteit, mint a gyár vezetésére vonatkozó egyéb ügyeket is.

A vizsgálat most a szeszgyár alkalmazottainak kihallgatásával folyik, mert az érdekelték ezidőszereint külföldön tartózkodnak. Így Budapesten van Sava Cornel is, akinek elővezetésére a vizsgálóbíró megtette az intézkedéseket. Hasonlóképpen beidéztek a gyár Budapesten tartózkodó tulajdonosait, Lebovits és Salomon szeszgyárosokat. Szerdán és csütörtökön a vizsgálóbíró Deli Győző főzömes-tert, Halasi Endrét, Grieger Jánost és Erdélyi Lajost, a gyár alkalmazottait hallgatta ki. Delit 24 órai őrizetbevétel után

szabadon bocsátották, de Kolozsváron kell maradnia.

A mai napra újabb nagyjelentőségű kihallgatást írogatosít a vizsgálóbíró. Dobrescu Aurel volt nemzeti parasztpárti földművelésügyi államtitkár jelenik meg a vizsgálóbíró előtt és mint tanu fog valamást tenni. Az időzöre Dobrescu Aurel levélileg értesítette Puscariu vizsgálóbíró, hogy meg fog jelenni a kihallgatáson.

— Oustric bankárt a nizzai államfogházba kísérték. Párizsból jelentik: Oustric bankárt Nizzába kísérték, ahol az államfogházban helyezték el. A bankárt szembesítették Menton-Garavani állomáson az Olaszországban száműzetésre ítélt Gualino bankárral. Gualino a parlamenti vizsgálóbizottság előtt nem volt hajlandó Oustric ügyeiben semminő nyilatkozatot tenni és sajnálatát fejezte ki afelett, hogy nem hagyták őt száműzetése helyén s a francia parlamenti bizottságnak is hiába kellett megtenniök az utat Mentonba.

Azzal még nem tette meg kötelességét, ha kiízetési előfzetési hátralékát...

Szerezzen egy új előfizetőt az Uj Keletnek

ha azt akarja, hogy az erdélyi zsidóság egyetlen organuma zavartalanul teljesítse kötelességét!

Nagy a nyugtalanság Macdonald skóciai utja miatt

London, augusztus 6. A világkrízis frontján az események gyors egymásutánban zajlanak le. Az általános idegességre mi sem jellemzőbb, mint az, hogy a kedélyek minden politikai mozdulatra idegesen reagálnak. Mint jelentettük, Macdonald leánya kíséretében Lossiemouthból elutazott az északszkóciai Sunderlandshire kerületben levő Rogartbe, Stimson nyári üdülőhelyére. A két államférfi két napon át megtárgyalja a jelenlegi világhelyzetet. Ezzel kapcsolatban a legtöbb francia lap nyugtalansággal kommentálja Macdonaldnak északszkóciai utját és Stimsonnal való újabb megbeszéléseinek hírét.

Ismét revízió alá kerül a Joung-terv?

Newyork, augusztus 6. Brüning és Curtius római utazásának várható eseményeit is elhomályosítja jelentőségében az a szenzációs híradás, mely, ha valógnak bizonyul: kétségtelenül új etapot fog jelenteni a világkrízis kibontakozásának útján.

Több amerikai lap bazeli jelentései ugyanis úgy szólnak, hogy a Nemzetközi Fizetési Bank körében komolyan merleleglik a Joung-terv revíziójának kérdését. A tudósítások informátorai valószínűnek tartják, hogy a bazeli bankbizottság javasolni fogja a Joung-terv revízióját. A lázas lüktetésű világpolitikai eseményekkel kapcsolatos egyébként az a jelentés is, mely szerint a nemzetközi állandó bíróság előtt tegnap befejezett nyert a német-osztrák vámunio ügyének nyilvános tárgyalása.

A bíróság most már zárt ülésben fogja megszövegezni a népszövetségi tanács részére szakvéleményét ebben a kérdésben.

Szinkör Mozgó

Az Ufa nyári premíer-slágersorozatának második filmje

A SZÓKE CSALOGÁNY

Nagy vidám filmoperett 8 felvonásban.

A főszerepekben Eise Elster, Arthur Hell, Harry Halm.

Produkcio: Alfred Zeisler. Rendezés: Johannes Meyer. Zene: Willi Kolo.

Uj Michi Maus! Uj hiradó! Helyarak 10 és 20 lej.

nként 20 lej. kapható:

UJ KELET

utánvétellel, vagy az előzetes beküldéssel.

Meghalt Bedjarano effendi a török zsidók nagyrabbija

Bedjarano effendi már a nyolcvan körül járt akkor egy négy esztendőnek előtte, amikor meglátogattam Perában. Köves, szürke udvarban lakott, csupa kő, csupa keménység. Becsöngetek. Egy tisztviselője a török országos rabbinátusnak nyit ajtót, mintha most is előttem állana, csupa szakáll az arca, csak a szemei körül kicsi tisztás.

— A főtisztelendő ur nem szívesen ad újságnyilatkozatot, megbocsásson.

— Fogadjon akkor, mint magánembert. Messze idegenből jövök, szokásom, hogy a „város urait” meglátogatom.

— Az orvosa van nála, megbocsásson. És törökösen szíjjeltárta karjait.

— Orvosa engem nem feszélyez. Ő főtisztviselője nemcsak spanyol zsidó, hanem török főtisztviselő is, tehát vendégszerető. Nem hinném, hogy ne fogadna.

Megint szíjjel akarta tárnai kezeit, én azonban fölemeltem jobbmot tiltakozásul. Átvette tehát névjegyemet és öt perc múlva Bedjarano effendi török országos nagyrabbi ur előtt állottam. Szegény, rossz állapotban volt akkor, beteg és lelkiileg is megviselt. Ott ült egy magas ablak mellett ébenfa asztalánál, egy börszéken szemben velem az orvosa, aki át nézett a szemüvegén és úgy mustrálgatott.

— Kemál — mondom, — vajjon hogy viselkedik a zsidókkal szemben?

— Pszt. Az orvos ajkára tette az ujját. Pszt. Pszt. Pszt.

— Nem szabad főtisztelendő uram, ne beszéljen, mert mingyárt elfogja a köhögés.

A főtisztelendő ur azonban mégis beszélt. Elmondotta részletesen, hogy egykor járt Brassóban, amikor a bukaresti spanyol zsidók rabbiája volt. Gyönyörű vidék, jó lenne egy ilyen tiszta szép városban eltölteni az élet alkonyát. Az öregsegről beszélt, az életalkony nyugodt szép ségeiről, ha az embert testi és lelki bajok nem kinozzák. Ősz, szépséges feje átszellemült és megismételte:

— Ha az embert testi és lelki bajok nem kinozzák...

Ujmutatás volt, nehogy érdeklődjem a török viszonyok felől. Akkor már mások informáltak, tudtam, hogy a köztársaság nacionalista kurzusa sokat ártott a zsidóknak. Az elvesztett területek fölött érzett keserűséget a zsidókkal éreztették.

Nem faggattam a: öreg urat. Kértem, adja ide fényképét, hogy itthon valamelyik lapban leközzöljen.

Gsszeacsapta a kezeit:

— Akarja, hogy börtönbe kerüljek?

Csodálkozásra megmagyarázta, hogy őt a szultán nevezte ki országos nagyrabbinak és szülői kitüntetéssel van lefényképezve. Ha ez valahol megjelenik, az állambiztonsági hatóságokkal gyűlik meg a baja és ez olyan megrököltötést jelentene, amit soha nem bírna el.

— És azért nem fényképeztettem le magát, főtisztelendő uram?

— Semmi kedvem nem volt ehhez, barátom. Isten éltesse.

Csontos kezét nyújtotta és hosszan szorgoskodott.

— Jobb kort kívánok maguknak. Magamnak pedig...

Ezt nem fejezte be.

Most jön róla a hír, hogy meghalt. Szegény Bedjarano effendi, messze földön híres bölcs, aki a törökországi zsidókat a szultánatus idejében szépen megszervezte, amely szervezet azonban a köztársaság után összeomlott, mert más törvények jöttek és más szellem. Amely az öreg embert aggyastyánná szomorította.

(sz. i.)

MEGJELENT

SALAMON LÁSZLÓ (SALLO TAMÁS)
NINCS MÁS MEGOLDÁS

Ára:

40 lej

és portó

Utánvétellel küldi az Uj Kelet könyvosztály.

című tanulmánykötete a nagy gazdasági és kulturális krízis problémáiról.

Minden intellektuális embernek, minden a kor gyötörő problémáival foglalkozó embernek el kell olvasnia!

Munkában is fizethetnek a parasztok

(Első oldali cikkünk folytatása)

elsősorban tudomásul vették a kormány gazdasági bizottságának munkájáról szóló beszámolót, majd az ipar- és kereskedelmi miniszter tett jelentést a román-magyar kereskedelmi tárgyalásokról, amelyek befejezéshez közelednek. Azután a görög-román tárgyalásokról, valamint Venizelosz látogatásáról vett tudomást a kormány.

A minisztertanács a továbbiakban a költségvetés előkészítéséről tárgyalt, tudomásul véve azokat az elveket, amelyek alapján az előkészítő munka folyamatba tétetett.

Elhatározta a minisztertanács, hogy a falusi lakosságak az állammal szemben fennálló tartozása kiegyenlítésére elfogadjon a munkában történendő fizetést is, ha valaki pénzben semmiképpen sem tudja hátralékát kiegyenlíteni. A munkateljesítmény anyagi ellenértékére vonatkozólag megfelelő tarifát fognak felállítani és a munkát különböző közmunkáknál fogják igénybe venni.

A kormány végül a gobanaértékesítési törvény alkalmazásával előállított helyzet-

ről tárgyalt és megállapította, hogy máris sikerült elérni, hogy a buza ára megmaradt az eddigi szinten ugyanakkor, amikor a külföldi piacokon jelentékeny áresés történt. Elhatározta a minisztertanács, hogy a renitens pékekkel szemben a legenergiusabb intézkedéseket fogják életbe léptetni és a közönséget a katonai pékségek utján fogják kenyérrel ellátni.

Argetoianu az értékek államosításáról

Argetoianu belügyminiszter tegnap előadást tartott a Valeni de Munte-i népgyűlésen. Az előadás tárgyát az állami költségvetésekben megnyilvánuló tendenciák képezték. A miniszter rámutatott arra, hogy fokozatosan mindent államosítanak, amit csak lehet. Ez az államosítás ésszerű demokráciával kapcsolatosan kell hogy megtörténjen, nehogy tulságos bal-felé eltolódás keletkezhesse. Az igazi demokrácia ésszerű államosítással a legjobb orvosszer a szélső baloldali agitáció ellen.

Hétfőig zárva lesz a bukaresti tőzsde

Bucuresti-Bukarest, augusztus 6 A bukaresti tőzsde vezetősége ma hirdetményt tett közzé, amely szerint esütörtök estétől kezdődőleg hétfő reggelig zárva lesz a tőzsde. A tőzsdézárást a pénteki ünneppel indokolja.

Bukarestben lesz az Interparlamentáris Unió idei kongresszusa

Bucuresti-Bukarest, augusztus 6 (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az interparlamentáris unió ezidei kongresszusát Bukarestben fogják megtartani október 1 és 8 között. A kongresszuson huszöt nemzet képviselői vesznek részt. A kongresszus elnöke valószínűleg Pompei kamaraielnök lesz. A fővárosi hatóságok nagyarányú előkészületeket tesznek a kongresszus fogadtatására. A főbb utvonlatokat átjavitják és a parlamenthez vezető utat a Mítropolia dombon harminc méterrel kiszélesítik.

A vasuti merényletek száma ismét eggyel szaporodott

Ezúttal a Banduk folyó hidján fekvő sineket akarták leszerelni

Bucuresti-Bukarest, augusztus 6. Az utóbbi napok sorozatos merénylettervei, amelyeket ismeretlen egyének kísérelnek meg a fontosabb vasuti vonalak ellen, tegnap este megint eggyel szaporodtak. Ugyanis a Ploesti-Urzeni vonalon felügyelő szolgálatot teljesítő 2. CFR vasutas ezred egyik hadnagyja jelentést tett felenteseinek, hogy az éjszaka folyamán két egyén óvatossan megközelítette a Banduc folyó hidját, amelyen a vasuti sinek futnak keresztül és leaktarták szerelni a sineket,

de a szolgálatos őrszem közeledtére a vasuti merénylők elmenekültek. Később úgy hajnal felé a két ismeretlen újból megközelítette más helyen a vasuti töltést hogy a sineket leszereljék, de egy másik őrszem itt is megzavarta a két egyén munkáját, akik futásnak eredtek. Az őrszem több lövést adott le a merénylők irányában, de ezeknek sikerült elmenekülniök. Az újabb merénylet ügyében a hatóságok a legszigorubb vizsgálatot vezették be.

Palesztinában újabb zsidó-arab összeütközésektől tartanak?

London, augusztus 6. Palesztinában újabb arab-zsidó összeütközésektől tartanak. A helyzet napról-napra feszültebbé válik, amit a két nép sajtója is elősegít. A Jeruzsálemi hatósági vezetők magukhoz kérték egy zsidó, mint az arab sajtó-organumok irányítóit s felhívták őket arra, hogy a kölcsönös uszító cikkek közlését szüntessék meg. Több városoktól távol eső zsidó község katonai karhatalmat kért lakossága biztonságának védelmére.

Tudvalevő, hogy az angol kormány nagyszabású földjavítási propagandát kezdett Palesztinában, ami főleg az arabok körében némi nyugtalanságot keltett. Valószínű, hogy a komolyabb formában való összeütközések lehetőségének híre erre a propagandára vezethető vissza. Az összeütközések lehetőségére vonatkozó híradások még komoly megerősítésre szorulnak. Egyelőre csak a legmesszebbmenő fenntartással közöljük e híreket.

Tizezer zsidó letelepedési jogot kapott

Jeruzsálem, augusztus 6. Palesztina hivatalos lapja, az Official Gazete rendeleteket közöl, amelynek értelmében mindazok, akik ezer fontnál kisebb összeg fölött is rendelkeznek, mint a kapitalisták kategóriájába tartozókat, letelepedni engedik és regisztrálják. Ez a rendelet tulajdonképpen amnesztia az olyan személyek számára, akik illegális uton jöttek az országba. A rendelet alapján körülbelül tizezer zsidó és szá-

mos arab szerzi meg rendes tartózkodási jogát Palesztina földjén. Ez a körülmény egyébként megkönnyíti a külsőben álló népszámlálást is.

Elfogták a jadjuri gyilkosokat

Jeruzsálem, augusztus 6. Djedda és Mischar Haemek között egy beduin táborban három arabot fogtak el, akik azzal voltak gyanúsítva, hogy megölték zsidó munkásokat Jadjurban és közülük hármat megölték. A gyilkosság elkövetése után a kormányzóság

rendeletére százötven angol és palesztinai rendőrből álló csapat, angol tisztek vezetésével bekerítette a beduinok táborát. Az éjszakai óráktól másnap délelőttig minden beduint kiküldték. A személymotosás alkalmával olyan adatok birtokába jutott a rendőrség, amely valószínűvé teszi, hogy a három arabban elfogták a jadjuri gyilkosokat.

Gyászistentisztelet

Jeruzsálem, augusztus 6. Az 1929. augusztusi zsidóellenes zavargások kitörésének emlékére Palesztina számos zsidó templomában gyászünnepélyt tartottak. A pogrom áldozatainak sirjaihoz Jeruzsálemben, Telavivban és más helyeken valóságos zarándoklás volt.

A Népszövetség és a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal fogják irányítani Európa gazdasági életét

Genf, augusztus 6. Most tette közzé a főtikkárság ama jelentését, amely a Népszövetség augusztus havi aktivitásáról számol be. Eszerint augusztus hó első felében sok „lyukas” nap lesz. Mindössze az ópium-bizottság fog összeülni és folytatni a tárgyalásokat az örökös ópium-problémáról.

Augusztus 18-án kezdődik a gazdasági szakértők munkája. Az Európa-bizottság ipari, kereskedelmi és pénzügyi albizottságai folytatni fogják a június hó 24—29-ig tartott és különböző okokból félbeszakított tárgyalásokat. Bár ezek az albizottságok már júniusban is pozitív határozati javaslatokat dolgoztak ki, a félbeszakítás mégis szükséges volt, hogy a különböző kormányok elé terjesztessék a bizottságok által kidolgozott javaslatokat.

Az Európa-bizottság májusi ülésén a bizottsági tagok nagyon fontosnak értékelték azt a körülményt, hogy az európai államok között stabilizálódjék a hitel iránti bizalom. Különösen akkor, amikor arról van szó, hogy valamilyen országnak hosszulejárata kölcsönre van szüksége.

A bizottság az akkori tanácsülés beleegyezésével egy öttagu kormányképviselőkből álló küldöttséget állított össze, akiknek az a feladatuk, hogy a pénzügyi szakértőkkel keressék ki azokat a lehetőségeket, amelyek mellett nemzetközi jellegű államlkölcsönök lehetne rendelkezésre bocsátani a pénzváltással küzdő országoknak. Ez a bizottság egyre arra utalt, hogy kölcsönök eszközölésének teljesen a Népszövetség befolyása alá kell kerülnie. Továbbá a munkanélküliség leküzdése érdekében a Nemzetközi Munkahivatalt olyan autonómiához kell juttatni, amely megengedné azt, hogy határozatait elé ne gördítse nagyobb nehézségeket a kormányok.

Az öt állam, amelyek a hitelbizottságban képviselve vannak, a következők: Belgium, Nagybritannia, Franciaország, Svédország és Svájc. A Hitelbizottság, amelynek eredetileg Párizsban kellett volna összeülni július 6-án, augusztus 20-án ül össze Genfben.

A főtikkárság sajtójelentéséből általában az tűnik ki, hogy az augusztusi szakértői tárgyalások fogják bebizonyítani, vajjon lehetséges lesz a gyakorlatba is átültetni az Európa-bizottság az európai népek gazdasági kollaborálása érdekében hozott több előterjesztéseit, vagy sem.

Az Atheneum olcsó könyvei

Földi Mihály: Hamlet királykisasszony 264 oldal 51 L
Mereskovszki: Örök utitársak 448 oldal 102 L
Pourtales: Liszt Ferenc élete 248 oldal 68 L
Pirandello: Forog a film 220 oldal 68 L
Sztinyai Zoltán Aranykarika (füzve) 54 L
Sztinyai Zoltán: Aranykarika kötet 84 L
Sinclair Lewis: Wrenn urunk füzve 54 L
Sinclair Lewis: Wrenn urunk kötet 84 L
Julien Green: Adrienne füzve 54 L
Julien Green: Adrienne kötet 84 L

Kaphatók az

az UJ KELET könyvosztályában az összeg és portóköltség előzetes beklédése mellett (bélyegben is), vagy utánvétellel.

Nyolc millió kedni télre küliek szárorszá

a konjunktura jelentés

A szociális vívmányok szanálni a nem

Berlin, augusztus 6. A német kormány szociális politikai intézkedéseket hozott ki, amelynek gazdasági és pénzügyi célja. A szükségrendelethez szociálpolitikai intézkedéseket hoztak, így különösen a biztosítást a szükségesrendelethez kiemelt munkások esetében biztosításra, ha intézet igazgatója alapján elrendeli. tartó átmeneti ideig köteles javaslatot tenni a kötelezettségére.

Azok az ifjak akik 21-ik életévük csak abban az esetben kaphatják meg a munkanélküli segélyt, hogy mint családtagok a családban nem részesültek.

Körülbelül 120.000 ez a súlyos rendelkezés az azokat az embereknek kellett ezt életüküket nem tölteni.

A napibérosztályt hét keresete alapján most ezt egy szűk állapítja meg. A napibérosztályt különösen idős dolgozó munkások helyzetbe. A rendelkezés munkaidő dolgozóknak munkaidőre hét órára csökkentik a munkaidőt.

Csökkentik a munkaidőt és pedig 5 százalékkal eddig a legmagasabb volt, addig most 4% csökkent. Meghosszabbított a családtag nélkül eddig 14 napos vármunkanélküli segélyt 21 napra. Azoknak akiknek 1—3 családtag van, akiknek 4, vagy ennél több családtag van, most 7 napot. Köztudott munkanélküli segély.

400 millió márkát a szociális védelem megmunkanélküli segélyt le akarják építeni a kassza hosszú esztendőre.

Már pedig, hogy a szükségrendeletek a metorsági helyzeti a német politikai kiáltásából. Az országok hasábjain az ország csak egy metorságulakadóly minden rétege — a segély nélkül — összegerejt a válság leküzdésére. A német konjunktúra adatai ijesztően szociális és születési öngyilkosságok és rohamos emelkedés.

A német vidéki 65 százaléka közszegély előtt 500 ember foglalkoztatva jórészt idővel.

Ilyen körülmények között a kutató intézet nyolc évig be a mai ötmillió S a községeknek a Birodalom kassza a legkritikusabb terület. Mi lesz ebből?

Ha az

hogy az az erdő egyetlen zavartal síte

ilz fontosan

Nyolc millióra fog emelkedni tére a munkanélküliek száma Németországban

A konjunktúra kutató intézet jelentése szerint

A szociális vívmányok leépítésével próbálják szanálni a német gazdasági életet. Berlin, augusztus 6. A német birodalmi kormány szükségrendeletet bocsátott ki, amelynek célja az állami gazdasági és pénzügyi helyzetének szanálása. A szükségrendeletben az eddigi szociálpolitikai intézkedéseket is módosítják, így különösen a munkanélküliek biztosítását akarják lefaragni. A szükségrendelet kimondja, hogy az otthonmunkások csak akkor kötelezettek biztosításra, ha ezt a miniszter az intézet igazgatótanácsának javaslata alapján elrendeli. 1931 október 31-ig tartó átmeneti ideig az igazgatótanács köteles javaslatot tenni ezek biztosítására kötelezettségére vonatkozóan.

Azok az ifjúkori munkanélküliek, akik 21-ik életévüket nem töltötték be, csak abban az esetben kaphatnak munkanélküli segélyt, ha igazolni tudják, hogy mint családtagok családjuknál elhelyezésben nem részesülnek.

Körülbelül 120.000 ifjúnokká ért az a súlyos rendelkezés. Eddig csak azoknak kellett ezt igazolni, akik 16-ik életévüket nem töltötték be.

A napibérosztályt eddig az utolsó 26 hetet keresete alapján állapították meg, most ezt egy szükségrendelet 13 hétben állapítja meg. A napibérosztály megállapításánál különösen a rövidített munkaidőt dolgozó munkások kerülnek súlyos helyzetbe. A rendelet szerint rövidített munkaidőt dolgozónak azt tekintik, akiknek munkaideje heti 40 óránál kevesebb. Csökkentik a munkanélküli segélyt is és pedig 5 százalékkal, úgy, hogy amíg eddig a legmagasabb hetiségely 22,5 márkára volt, addig most ez 18,9 márkára csökkent. Meghosszabbítják a várakozási időt. A családtag nélküli munkanélkülieknek eddig 14 napos várakozási idejük volt a munkanélküli segélyre, a rendelet szerint 21 nap. Azoknak a munkanélkülieknek, akiknek 1-3 családtagjuk volt, 7 napot kellett várakozniuk, most 14 napot; akiknek 4 vagy ennél több családtagja van, eddig 3, most 7 napot. Korlátozzák a férjezett nők munkanélküli segélyét is.

400 millió márkát akarnak a szociálpolitikai védelem megszorításán behozni és mindazokat a szociálpolitikai eredményeket le akarják építeni, amelyeket a munkásság hosszu esztendői küzdelmével vívott ki.

Már pedig, hogy a munkásság nélkül a szükségrendeletek nem fogják tudni a nemzetországi helyzetet orvosolni, az kitűnik a német politikuskok és közgazdászok vesztésküldéséből. Az összes vezető német lapok hasábjain azt propagálják, hogy Németország csak úgy küzdheti le az eléje tornvulosóakadályokat, ha a német nép minden rétege — párt- és osztálykülönbség nélkül — összefog és koncentrálna erejét a válság leküzdésére.

A német konjunktúra kutató intézet adatai ijesztően számolnak be házasságkötések és születések csökkenéséről, az öngyilkosságok és bűnözések számának rohamos emelkedéséről.

A német vidéki városokban a családok 85 százaléka közegélyből tengődik. Ahol azelőtt 500 ember dolgozott, ma 125 van foglalkoztatva jórésben rövidített munka idővel.

Ilyen körülmények között a konjunktúra kutató intézet nyolcmillió munkanélkülit ígér be a mai ötmillió helyett a jövő téltre. S a községeknek nincs pénze a segélyre, a Birodalom kasszája üres. Németország a legkritikusabb tele előtt áll. Mi lesz ebből?

Ha azt akarja,

hogy az UJ KELET, az erdélyi zsidóság egyetlen organuma, zavartalanul teljesítse kötelességét

Í L E S S E
Fontosan előfizetésért!

A posta vezérigazgatója erélyesen tiltakozik a „fekete kabinet” vádjá ellen

A postán figyelemmel fogják kísérni a külföldi sorsjegyházak küldeményeit

Bucuresti-Bukarest, augusztus 6. Banu Stroiescu tábornok, a posta és távirada vezérigazgatója nyilatkozatot tett közzé, amelyben erélyesen tiltakozik az ellen, mintha bevezette volna a postán a „fekete kabinetet”. A tábornok-vezérigazgató nyilatkozatában kijelenti, hogy az államsors játékról szóló új törvény szigorúan tiltja külföldi sors

jegyek Romániába való behozatalát. A törvény eme részének ellenőrzése a postaigazgatóságot illeti, viszont igen nehéz ellenőrizni azt, hogy kinek érkezik külföldi sorsjegy anélkül, hogy a levéltitkot megsértenék. Ezért úgy határozták el eme küldemények ellenőrzését és leleplezését, hogy a postatisztviselők élénk figyelemmel fogják kísérni

a külföldi sorsjegyházak küldeményeit és amennyiben megállapítást nyerne, hogy stereotip módon érkeznek küldemények egy és ugyanazon címre, a címzettet felhívják a postára és az ő jelenlétében felbontják a küldeményt. Ha ebből kiderül, hogy igazán sorsjegyet tartalmaz a levél, úgy a címzettet a törvény értelmében azonnal megbüntetik.

Tegnap hajnalban nagyszabású kenyérrazziát rendezett a bukaresti rendőrség

A razzia miatt csak reggel 8-kor vette kezdetét Bukarest kenyérellátása. A Curentul szerint a gabonaértékesítési törvény nagy nyugtalanságot okozott az országban

Bucuresti-Bukarest, augusztus 6. Ma hajnalban három órákor a bukaresti rendőrség, a rendőrprefektus, valamint öt más kerületi rendőrkezes vezetésével nagyszabású kenyérrazziát rendezett, hogy megállapítsák, mennyiben élnek vissza a bukaresti pékek a kenyérbélyegrendelettel. A rendőrkezesek sorra járták a pékeket, valamint leállították a kenyeret kihordó munkásokat és leigazolták őket és megmérték a náluk talált kenyérráut. Akiknél nem találtak szabályosnak a kenyér súlyát a rajztalevő bélyegmennyiség arányával azoktól a kenyeret elkobozták és az eset

ről jegyzőkönyvet vettek fel. A razzia során 25 péket találtak, akik vagy kisebb súlyú kenyeret sütöttek, vagy pedig egyáltalán nem ragasztottak bélyeget a kenyérré. Ezekről a kenyereket szintén elkobozták és kiosztották a különböző népkonyhák között, míg a pékek ellen megindították a hivatalos eljárást a gabonaértékesítési törvény kijátszása miatt. A razzia következtében Bukarest mai kenyérellátása csak reggel 8 órákor vette kezdetét, ami óriási felzudulást idézett elő a fogyasztók körében.

A Curentul foglalkozik a gabonaértékesítési törvény alkalmazásával és megállapítja, hogy ez a törvény nagy nyugtalanságot és mozgolódást idézett elő az egész országban. A gabonaexportőrök panaszkodnak, hogy nem kapják meg a kiviteli prémiumot és ezért tartózkodni fognak az exporttól, viszont a pékek gyűléseket tartnak országsszerte és tiltakoznak megterhelésük ellen. Féltik, hogy végül vagy a termelők, vagy a fogyasztók, vagy mind a két osztály fogja megfizetni a közéjük ékelődött foglalkozási ágak hasznát.

Dr. Spornic Livius sajtópert indított a Dimineața ellen, mert szerelmi tragédiát csinált a csónakkirándulásból

Hazaérkezett a konstancai „szerelmi dráma” két ép és egészséges hőse

Nem akar nyilatkozni a kellemetlen szituációk központjába került fiatalember. „Nagyon kérem az urakat, ne foglalkozzanak többet velem”

„Az a konstancai tudósító úgy szaladt előlem, mint aki az életét félti” — mondja dr. Spornic, aki nagyon haragszik az újságírókra

Cluj-Kolozsvár, augusztus 6. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Nyár van és a konstancai bíróságokon szünetelnek a tárgyalások. A fővárosi lapok konstancai tudósítóinak ilyenformán nagyon kevés irni valójuk akad. És így lesz a megbízhatatlan hírlapiró agyában tragédia a csónakkirándulásból és halott az élőből. A konstancai bíróság szünet olyan kacsát röpitett világgá, mely napokon keresztül tartotta izgalomban két kolozsvári család tagjait. Akadtak természetesen olyan lapok is, amelyek 650 kilométer távlatból színes részleteket is vélték látni a hírlapi kacsá mögött. Így lett dr. Spornic Livius és Puscaru Florica kalandos csónakkirándulásából bűnügyi rejtély, vagy még ennél is furcsább: titokzatos szerelmi tragédia.

A konstancai tudósító szenzációt akar

Mikor dr. Spornic Livius és Puscaru Florica egy olasz kereskedelmi hajó fedélzetéről kiszálltak a konstancai kikötőben, nem kis meglepetéssel olvasták a lapokban, hogy ők ketten amerikai milióbe illő tragédia áldozataivá lettek. Ez a meglepetés nyilván nem is lehetett kellemes. Egy görög származású konstancai fiatalember, a Dimineața ottani tudósítója a kiránduló párt szerelmes párrá léptette elő, egy fiatal nőt és egy fiatal férfit, akik egészen véletlenül egy csónakba kerültek össze, olyan bonyodalmak központjává tette, amelyekből a haláltól megmenekült élők számára súlyos kellemetlenségek is adódhattak volna.

„A megboldogult”...

Nem is csodálkozunk, hogy most, midőn a rokonszenves, fiatal táblai jegyzővel, a kinos kaland után épen és egészségesen visszatért dr. Spornic Liviusal beszélgetünk, a fiatalember a legnagyobb felháborodással beszél a sajtó magatartásáról. Pedig a pillanat, amelyben dr. Spornic

Livius elfogjuk, szenzációs riportanyagot sejtett. Egy bronzbarnára égett, közep-termetű, izmos fiatalember áll az ajtó előtt, ahová bekopogtatunk. Rövid furdónadrágjában egy fest, mintha éppen a Fekete tenger partjáról cseppent volna ide, odaillo strandkosztümben.

— „A megboldogult” dr. Spornic Livius keresem — mondjuk — mire az egzotikus színű fiatalember szívélyesen nyújt kezét.

— En vagyok az, de néhány újságíró kellemetlen meglepetésére feltámadtam, — feleli és a szomszéd szobába invitál, ahol miközben kiegészíti hiányos öltözétét, látható idegességgel mondja:

„Semmit nem mondhatok”

— Legnagyobb sajnálatomra nem állhatok az urak rendelkezésére. Vannak olyan dolgok, amelyekről nem beszélhetek, ezek számomra nem is olyan kellemesek, hogy nyilvánosságra hozzam őket. Elragadtam a csónakkal a tenger, egy angol hajó felvett, egy olasz hajó visszahozott. Ennyi az egész, amit mondhatok. És nagyon kérem az urakat, ne foglalkozzanak velem és ezzel a különös esettel. Élek, a partnerem is él, nem is nézünk ki rosszul...

Láthatóan fel van indulva és a kalandtól kissé megviselt arcán visszatükröződik a felháborodás.

— A legnagyobb lelkiismeretlenség — mondja — ilyen fantasztikus híreket röpitni világgá. Hasonló dolgokkal tönkre lehet tenni egy embert. Végeredményben az embernek családja, pályája, karrierje van...

Dr. Spornic Livius felháborodását teljesen indokoltan tartjuk és haragos szó özönével szemben csak egyet hozhatunk fel a sajtó védelmére.

Sajtóper a Dimineața ellen

— A Dimineața konstancai tudósítójától ered az egész szenzáció, — mondjuk. Itt Erdélyben sokkal komolyabban csinál-

ják az újságírást, hasonló dolgok aligha fordulhatnak elő.

— Az a konstancai tudósító úgy szaladt előlem, mint aki az életét félti — mondja dr. Spornic, miközben megropogtatja respektábilis izmait. Egyébként a Dimineața ellen megindítottam a sajtópert és hasonlóképpen fogok eljárni azzal a kolozsvári lappal szemben is, amelynek első nek hozta ki öklönyi nagyságu cimbetükket, hogy „szerelmi tragédia áldozata” lettem.

Spornic dr. továbbra is elzárkózik. De ahogyan folytatjuk a beszélgetést, egyre jobban erősíti hangját, a felháborodás egészen urrá lesz rajta.

— Megmondtam, — mondja végül, — elvitt az ár, megtalált egy angol hajó és visszahozott egy olasz. Három napig kóboroltunk a tengeren. Egyebet nem madhatok. És kérem ne is irjanak rólam többet...

Bucszázal örömmel fejezzük ki szerencsés megmenekülése fölött. Spornic dr. udvariasan kikísér, de látszik rajta, amire — elismerjük — teljesen joga van: hogy nagyon haragszik a szenzációt hajszoló megbizhatatlan újságírókra.

(— Iay)

Olcso

Balzac és Dickens könyvek

Balsac: Kispolgárok I-IV. kötet 125 L
Balsac: Goriot apó I-II. kötet 70 L
Dickens: Pickwick Klub I-IV. kötet 130 L
Dickens: Odon ritkaságok boltja I-II. kötet 77 L
Dickens: Nagy várakozások I-II. kötet 793 oldal 300 L

Kapható:

az UJ Kelet Könyvosztályában

Az anyakirálynő esztétikai érzéke és a Habsburg-ház történelmi nimbusza

Nimerower főrabbival Nagykárolytól Halmiig...

Ussischkin, a „basszus“ Szokolov, az „Alt neumensch“

Bukarest főrabbija nyilatkozik az Uj Keletnek a bázeli cionista kongresszus hatásáról

Sighet-Máramarosziget, augusztus 6. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Nagy-károly... Tíz percig áll a vonatunk. Ma jó napja van a CFR-nek. Sok az utas és a délelőtti nap forró sugarait bőségesen önti a vasuti fülkébe. Unottan leszállunk. Valaki egy cseh kocsi-ra hívja fel a figyelmemet. Hogy milyen masszív, pompás gyártmány és mennyivel különb a mieinknél. Tekintetem azonban a cseh kocsi első osztályú fülkéjének ablakán megakad. Érdekes, markáns arc tekint le az ablakból az állomásra. Őszbe csavarodó, göndör haj, szögletes szakál, mosolygó, derűs arc, élénk szempár a szemüveg mögött. Valahol már láttam ezt az arcot. Ismerős. Igen...

...A vonat jelzés nélkül kiszökken és lassu tempóban megindul. Még mindig az ablakból kitekintő arcon pihennek szemem és csak akkor veszem észre a vonat mozgását, amikor felhúzódik az első osztályú fülke ablaka...

...A kalauz is jól láthatta, hogy az utolsó pillanatban is csak az utolsó kocsi-ra kapaszkodhattam fel. Valószínűleg ezért volt elnéző velem szemben és ezért bocsátotta meg nekem, hogy egy „osztályal“ feljebb szálltam...

„Ein brawer Zionist aus Bukarest“

— Az Uj Kelet munkatársa vagyok főrabbi ur.

Nimerower főrabbi, a zsidó kultusz szenátusi képviselője látható örömmel fogadja bejelentésemet.

Az Uj Kelet hallatára a fülke másik sarkában ülő elegáns ur is felemelkedik helyéről...

— Dr. Ungar... Er ist ein brawer Zionist aus Bukarest — így mutatja be kísérelőjét Nimerower doktor.

A természet és a kultúra csodás alkotása...

— A királyi esküvőről jövőnk és most Karlsbadba utazunk.

— A színajai ünnepségek? — Fenséges volt. A Peles kastély, a természet és a kultúra e csodás alkotása pazar fényének teljében állott... Őfelsége ropant kedves és szívélyes volt mindnyájunkhoz. Az anyakirálynő, a hercegnők esztétikai érzéke és a Habsburg-ház történelmi nimbusza pompázott az ünnepségeken. Kolosszális élmény volt.

A cionista kongresszusról

A bázeli cionista világkongresszus eseményeire terelődik a beszélgetés.

Mezőgazdasági Bank

és Takarékpénztár Rt.

CLUJ, C.L. REG. FERD 7 SZ.

Fióktintézetek: Dej-Dés, Beclean-Betlen, Cehul-Silvaniei-Szilágyesek Jibou-Zsibó, Zălău-Zilah. Affiliált intézetek: A Nagynyedői Kisebítő Takarékpénztár R.-T., Aiud-Nagynyed és ennek Uioara-Marosujvári fióktintézetek

Saját tőkél 60 millió lej

Foglalkozik a banküzlet minden ágazatával. Átutalásokat bel- és külföldre legelőnyösebben és legpontosabban eszközöl

Engedélyezett devizahely!

Dr. Ungar viszi a szót:

—Rendkívül sajnálom, hogy nem lehettem Bazelben. Szenzációs kongresszus volt. Érdekes, hogy ezigyszer nem Szokolovot választották a kongresszus elnökévé és — megtörtént az, amire senki se számított: a kongresszus a Cionista Világszervezet elnökévé választotta Szokolovot. Ilyen kárpótlásra ő maga sem gondolhatott...

Basszussal nem lehet koncertet csinálni.

— De nem is volt a legsikerültebb megoldás...

Nimerover főrabbi energikus gesztus sal leint: Ugyan?! Kit is választottak volna? Talán egy amerikai? Hogy filantropiát hozzanak a mozgalomba? Vagy Ussischkint? Kétségtelen, nagyszerű ember. Jól ismerem és nagyra becsülöm. Kitűnő instrumentum egy koncertben. De basszussal egyedül — nem lehet koncertet csinálni. Ussischkin elsőrendű kvalitásokkal rendelkezik, de hiányzik belőle az európai nagyvonalúság, a nemzetközi diplomácia és politika számos kelléke.

Aki távolról figyelte az eseményeket.

— Főrabbi ur, mint aki többször tagja volt a régi kongresszusok elnökségének és a mozgalom régi harcosa, hogyan ítéli meg a XVII. kongresszus kimenetelét?

— Ugy látom, ebből interjú lesz. Hát nem bánom... Eddig azok nyilatkoztak a kongresszusról, akik ott voltak Bazelben. En most mint olyan nyilatkozik, aki távolról figyelte az eseményeket. Emlékszik, mennyire támadták az ekzekutívát, amikor februárban elnapolta a kongresszust? Én akkor teljes megértéssel viseltem az ekzekutive intencióit. A helyzet ropant bonyolult volt. Kód, homály, bizonytalanság uralkodott a mozgalom minden frontján. A zsidó nép képviselőtestületének a legélesebb tónusban kellett volna kikelnie Anglia ellen. Egy ilyen kirohanás, az utolsó erő kirukkoltatása bizonyul politikájára, le kell hogy vonja ennek logikus konzekvenciáját. Weizmann, saját lényé fölött diadalmaskodott, amikor kategorikusan elzárkózott újramegválasztásától.

Weizmann saját lényé fölött diadalmaskodott

— Weizmann visszalépése? Ennek így kellett lennie. Miskép nem is történhetett. Egy államférfi, legyen bármily zseniális, ha egyszer erőtlenné bizonyul politikája, le kell hogy vonja ennek logikus konzekvenciáját. Weizmann, saját lényé fölött diadalmaskodott, amikor kategorikusan elzárkózott újramegválasztásától.

Régi ember — és mégis új

— Szokolov? Ő egy Alt neumensch. Részese volt a weizmanni kurzusnak. És mégis új ember. Belpolitikai szempontból: az egyetlen cionista vezetőférfi, aki az összes pártok és csoportok osztatlan szimpátiáját bírja. Egyedül ő alkalmas és csakis ő képes arra, hogy helyreállítsa a békét és a harmóniát a szervezetben belül. Külpolitikai szempontból: ő inkább hangsúlyozta ki a mandátum nemzetközi jellegét, mint Weizmann. Ő inkább Párizsban, Rómában és Amerikában dolgozott,

mint Londonban. Az ő külpolitikája, nemzetközi kapcsolatai révén, remélhetőleg hozzá fog járulni ahhoz, hogy az európai és az amerikai kormányok fokozottabb figyelmet fordítsanak a mandátum integritásának megővésére. Halmiba érkezünk. A határhoz. Az interjú véget ért. Nimerover főrabbi búcsuzásul melegen megszorítja a kezemet és arra kér, hogy hüen adjam vissza szavait, mert nem szeretné, ha félreértés származna ebből a beszélgetésből.

Remélem, e sorok megjelenése után is ugyanazzal a barátságos mosollyal fog fogadni, amellyel a Királyháza felé induló cseh vonatról tekintett le...

(d. h.)

Olcsó könyvadás!

Benamy Sándor: Kajüt	60 lej
Kistemaerckes Váltot elülfogat	66 lej
Cocteau A párizsi fiú	66 lej
Miklós Jenő: Madárka	66 lej
Szilágyi András: Az új pásztor	95 lej
Benoit: Táncosnő	136 lej
Jarno: Börtön	163 lej
Komor: Fischmann S. Utoda	190 lej
Edgar Allan Poe: Artur Gordon Pym	40 lej
Baumann: Jobb baz elhivatott	136 lej
Wells: A püspök elke	180 lej
Paul Busson: A szegény Dronte élete és halála	136 lej
Sven Lange: Sámson és Delila	11 lej

Kaphatók az Uj Kelet könyvosztályában

Kongresszusra készülődnek az erdélyi és bánáti haladó zsidó hitközségek

Brassóban lesz a kongresszus az őszi hónapok elején

Cluj-Kolozsvár, augusztus 6. Tíz éve annak, hogy az impérium-változás következtében a magyarországi Izraeliták Országos Irodájától elszakadt Erdély—Bánát kongresszusi és statusquo ante alapon álló hitközségei megalakították az Erdélyi Bánáti Országos Izraelita Irodát, mint a Hitközségek Szövetségét. Erdélyi Bánát zsidó hit- és közéletének legjelesebb jelei és vezető egyéniségei, élükön dr. Adorján Armin elnökkel, dr. Fischer József, dr. Schütz Henrik, dr. Vértés Adolf hitk. elnökök, dr. Eisler Mátyás és dr. Kecskeméti Lipót főrabbiakkal, létrehozták azt a központi szervezet, amely hivatva volt és van a változott viszonyok következtében beállott helyzetben is Erdélyi zsidó hitközségeinek, azok intézményeinek és az összsszsidóság érdekeinek védelmét ellátni, jogos igényeinek és törvényes jogainak érvényét szerezni.

Nehéz és küzdelmes munka folyt ezen néhány év alatt és ha nem is minden remény vált valóra, mégis rálehet mutatni arra az eredményre is, amely ezen évtizedes munka után jutott a hitközségeknek és azok intézményeinek: sikerült elérni, hogy a hitközségek, mint az általuk fenntartott iskolák állami támogatásban részesültek és részesülnek továbbra is, miután erre a célra az állam költségvetésébe felvettett egy összeg. Hogy ez az összeg nincsen arányban azzal, ami számszerint a községek megilleti, azt mindenki jól tudja és a vezetőség állandóan foglalkozik e kérdéssel, hogy mindenki kielégítő eredmény legyen. Sokat harcolt az iroda a hitközségek érdekeinek megvédéséért, a sok jogszélem kiküszöböléséért; az új kultusztörvénynek a hitközségek jogait és autonómiáját súlyosan sértő intézkedései ellen is sikra szállt és elérte az iroda azt, hogy a végrehajtási utasítás megjelenéséig, amelynél az iroda véleményét is kikéri és a panaszokat meghallgatják, az új kultusztörvény nem lép életbe. Eme nagy és harcos munkában fáradhatatlan buzgalommal és igyekezettel dolgoztak a zsidó parlamenterek, akik ugy szakminisz-

terumban, mint a parlament nyílt tribünjéről is számtalan ízben kelték a jogok védelmére. Sikerült ezen idő alatt egyé-kovácsonni Erdély—Bánát 35 hitközségét, akiknek minden ügyes-bajos dolgában az Országos Iroda a legnagyobb készséggel eljár, miután az Iroda lett az összekötő kapocs a felső fórum és hitközségek között.

Mindezekről és még sok egyéb a hitközségeket és az egész zsidó társadalmat érintő és érdeklő ügyekről fog beszámolni a szervezett az ez évi nagygyűlésen, melyet ősszel fog Brassóban tartani az összes hitközségek delegátusainak részvételével. Kegyelettel fog megemlékezni az Iroda vezetőségének két nagynevű és immár örökemlékü halottjáról: Dr. Vértés Adolf ügyvéd, irodai társelnök és dr. Eisler Mátyás főrabbi, irodai üv. elnök elhunytáról. Két hatalmas támasza, kimagasló oszlopa dől ki e két férfiú halálával. Nemcsak az Országos Iroda, hanem az egész zsidó társadalom nagy vesztesége e két halott, kik szinte pótolhatatlanul irt hagytak maguk után. Mindketten az Iroda alakulása óta működtek fáradhatatlan buzgalommal és szeretettel a hitközségek és az összsszsidóság érdekeinek megvédéséért. Az elnöki tanács a súlyos veszteség felett érzett fájdalom és kegyelete kifejezésül tisztségeiket nem töltötte be. A nagygyűlés alkalmával sorrakerülő tisztújítás során fog választás utján sor kerülni helyeik méltó betöltésére.

Az Országos Iroda ügyeit dr. Adorján Armin elnök vezeti, ki már a megalakulás óta elnöke az Irodának. Az adminisztrációban Lax Saluator főtitkár segítkezik elnöknek az ügyek intézésében. Az elnöki tanács háromhavonként tartja üléseit, amelyen az összes aktuális problémák kerülnek megvitatásra és elintézésre. Erdély Bánát zsidósága érthető figyelemmel kíséri az Iroda munkásságát és élénk várakozással tekint a nemskóra összeülő zsidó parlament munkája és beszámolója elé.

Szenzációsan olcsó könyvek

Adler: Marx, a gondolkodó	Lei 25	Kertész: Nemzetköziség utja	Lei 40
Adler: Alkoholizmus és szakszervezetek	Lei 4	Lasalle: Az alkotmányról	Lei 6
Andersen: A muzikális malac	Lei 7	Lasalle: Munkásprogram	Lei 6
Andrejev: A pince mélyén	Lei 48	Macedonal: Szocializmus és társad. L.	48
Balzac: A lidérc	Lei 20	Marx: Osztályharcok Franciaországban	Lei 48
Barbusse: Jézus	Lei 65	Marx: Bér és profit	Lei 20
Bauer: A szocializmus utja	Lei 6	Marx: Harmadik Napoleon államcsinye	Lei 20
Bernstein: A gazdasági történet alapvonaali	Lei 20	Marx: olgárháboru Franciaországban	20
Bernstein: Mi a szocializmus	Lei 5	Masekincs: A világ népeinek meséiből	Lei 30
Bernstein: Görli tzi pártprogram	Lei 12	Migray: Egy keresztény szociális állam története	Lei 18
Bernstein: Lasalle Ferdinand és je-lentősége	Lei 18	„ Az internacionalé története L.	25
Csehov: Kisértetes éjjel	Lei 40	„ Egyház ésmunkáskérdés	L. 5
Csehov: Idegenkenyérén	Lei 40	Müller: Marx és szakszervezetek	Lei 15
Csehov: A fekete barát	Lei 40	Multatuli: Max Havelár	Lei 45
Csehov: A koldus	Lei 40	Pach: Társadalmi ember élete	Lei 25
Farkas: Kisértetek	Lei 30	Pargus: Állam, ipar, specializmus	Lei 20
Frensen: A z Anna Hollmann el-süljedése	Lei 15	Róka Tóni: Erger-Berger	Lei 35
Gergely: Játszik az ucca	Lei 25	Rubin: Egy szegénydiák feljegyzései	5
Hamsun: Őszi csillagok	Lei 15	Snowden: Ha a munkáspárt uralomra jut	Lei 8
Jászai: Az agitáció	Lei 4	Szemes: Mi az osztályharc	Lei 5
Kasza: Mi az igazság	Lei 5	Webb: Kapitalizmus hanyatlása	Lei 65
Vanczák: Szakszervezeti demokrácia	5		

Kaphatók az „UJ KELET“ könyvosztályaiban

H
Az UJ KELET
bánság
Főszerke
Felelős sz
Buka
Hátszegi
Cikkeink ut
megjelöl

S
Hát igen,
főbeittették
tették, hogy
től kidüllett
nagy hullát
amikor még
keztek róla
szigeti zsidó

Pedig akko
got. Adva vo
hadbíroság.
szik emlékez
lenről van s
den.

A szigeti z
tett csapata:
rá a szigeti z
ramarosziget
összes csap
ízom, a zsidó
dalát.

Egyizben ü
son. Amolyan
nyúlással és lo
az, hogy az lo
csisa (mellest
tára tubuzgo
tagot kötött e

Több se ke
örtiszt meg a
tet a belügym
ta sajtó nagy
te a hirt az
telle a bünsö
tőségét hadt
egyesületet fe

S következő
kig húzódoit
hurcolták me
son vezetőit.
mennyit szem
niket adták.
rinc és zsidó
Stein Lajos.
Matyi, Semm
megannyi tag
még Szigeten
rán elkerülte
tek: ők azokb

Egy csikó e

S ma feltá
A napokb
é saugusztus
is mutatkozik
mértkésés ken
A Sámson
választva s m
akik szívükö
sát: Támogo
zsidó sportna
s tegyek leho
geti szidóság
re természet
desztinálva o

Ste

Szombat e

HIREK

Az UJ KELET az egyetemes erdélyi és bányási zsidóság napilapja
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő: Jámber Ferenc
Bukaresti szerkesztőség:
Hátszegi Ernő, Str. Cobălcescu 54.
 Cikkeink utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

Sámson...

Máramarossziget, aug. 6.

Hát igen, most, sok év után, hogy főbeütötték és kivégezték és megfojtatták, hogy csámcsogva és kárörömtől kidülledt szemekkel körülállották a nagy hullát, mondom, éppen most, amikor még az ellenségei is megfellebbeztek róla — feltámadt a máramarosszigeti zsidók Sámsonja.

Pedig akkor jól előkészítették a dolgot. Adva volt a csikó, a szalag és a hadbírósg. Hogyan, rég volt, nem tessék emlékezni a dologra? Ostoba véletlenről van szó. Elmondom egész röviden.

A szigeti zsidóknak volt egy dédelgetett csapata: a Sámson. Büszke is volt rá a szigeti zsidóság. Hát hogynye; Máramarosszigetől Kolozsvárig verte az összes csapatokat s hirdette a zsidó izom, a zsidó gerinc és a zsidó erő diadalát.

Egyikben ünnepélyt rendezett a Sámson. Amolyan zenés ünnepélyt, felvonulással és lovakkal. S akkor megessett az, hogy az egyik lelkes sportbarát kocsisa (melleleg, egy román fiú) tisztára tubuzgóságból nemzetiszínű szatagot kötött egy csikó farkába.

Több se kellett. Egy önérzetes rendőrtiszt még aznap letáviratozta az esetet a belügyminiszternek. A naciandlita sajtó nagy dérel-durral szétrepítette a hírt az egész országban és követelte a büntösök fejét. A Sámson vezetését hadbírósgához kísérték s az egyesületet feloszlatták.

S következett a nagy per, mely évekig húzódtott s az évek során nyolcszor hurcolták meg a hadbírósgához a Sámson vezetőit. Ki tudná megmondani, mennyit szenvedtek azok, akik mindenüket adták, csak legyen egyenes gerinc és zsidó büszkeség. Simon Dezső, Stein Lajos, Kertész Adolf, Farkas Matyi, Semmel Sándor a lelkes gárda megannyi tagja, azok, akik itt vannak még Szigeten és azok, akik az évek során elkerültek innen. Mennyit szenvedtek ők azokban a szomorú napokban...
 Egy csikó és egy darab szalag miatt...

S ma feltámadt a Sámson.
 A napokban történt a megalakulás a saugusztus 9-én az új csapat már be is mutatkozott a „Maramuresul“ elleni mérkőzés keretében.

A Sámson új vezetősége is meg lett választva s mi apellálunk mindazokhoz, akik szívükön viselik a zsidó sport sorsát: Támogassák a máramarosszigeti zsidó sportnak ezt az egyetlen hajtását s tegyék lehetővé számára, hogy a szigeti zsidóság életében azzá legyen, amire természetes adottságánál fogva predestinálva van.

(sch. d.)

„Bolondok paradicsomában élnek, akik azt hiszik, hogy elmúlt a háborus veszedelem“

Newyork, augusztus 6. A Jowa-államban levő Lyons városban az elmúlt héten megnyitották a háborus szolgálatot ellenzők nemzetközi konferenciáját. A megnyitó ülés elején felolvasták Albert Einstein professzor levelét, amelyben a világhírű tudós felhívta a kulturáncok tudósait, hogy háborus célokra tagadjanak meg mindenféle tudományos kutatást. Einstein a levélben többek között ezeket írja:

„Azok, akik azt hiszik, hogy a háborus veszedelem már elhárult felőlük, a bolondok paradicsomában élnek. Egy olyan militarizmussal állunk szemben, amely jóval hatalmasabb és destruktívabb, mint az a militarizmus, amely a világháboru

katasztrófáját zuditotta reánk. Kormányok munkája ez. Azonban a föld népei között a béke és a háboruellenes gondolat egyre terjed. Apellálók az egész világ intellektueljeihez, apellálók kollégáimhoz a tudományos munkában, hogy semmiféle, a háborus célokra szolgáló munkásságban ne vegyenek részt. Felhívom az összes férfiakat és asszonyokat, hogy a februárban összeülő leszerelési konferencia megnyitása előtt jelentsék ki, hogy a jövőben nem vesznek részt semmiféle háborus funkcióban és nem készítik elő a háborút. Kérem Önöket, közöljék ezt kormányukkal és értesítsenek engem lépésük eredményéről.

SZOMBAT ESTE HAGGIBBOR MULATSÁG! A Haggibbor szombat esti nyári mulatságára a rendezőség szétküldte az izléses, elegáns meghívókat. A nyári mulatság előkészületeiből máris megállapítható, hogy kevés mulatságnak volt olyan sikere, mint ennek, melynek rendező gárdája már évek óta bebizonyította, hogy a legjobb kolozsvári bálakat rendezi. A Haggibbor mulatságon szenzációs jazzzenekar szerepel, melynek slágerszámaival a meghívókhoz mellékeltek. A fiataloknak nem kell panaszkodniok: táncolhatnak a nyár közepén is, erre a Haggibbor mulatsága nyújtja a legjobb alkalmat. Mindenki a Newyorkban lesz ezen a mulatságon.

Szombati istentisztelet. A kolozsvári ortodox nagytemplomban szombat délelőtt a Muszaf ima keretében Sábessz mövorchim Elul alkalomból az újonnan megszervezett énekhar fog közreműködni.

Augusztus 9-én

Tropikus meleg és katasztrófális viharok Franciaországban. Párizsból jelentik: A szinte tropikus meleget időnkint heves zivatar váltja fel szélrohammal, felhőszakadással és villámlással. A tegnapi viharban egyik villámcsapás a St. Louisban levő katona iskolába vágott be. Nyolc növendéket a villám agyonstított s kettőt súlyosan megsebesített. A vihart megelőző rekkenő hőségben a reimsi katonai gyakorlóterén nyolc katona hűgutat kapott s kiszorított.

Lakáskrách Budapesten. Budapestről jelentik: Augusztus elsejével Budapesten szokatlan méretekben köszöntött be a lakáskrách. Budapest 22.000 házában 4000 lakás maradt üresen, 4000 üzlethelyiség áll bérlő nélkül és körülbelül 3000 lakást mondottak fel eddigi lakói. A lakáskráchot főleg a tarthatatlanul magas árak, részben pedig a gazdasági válság idézte fel, mely a lakók fizetőképességét teljesen lerontotta. Annak ellenére, hogy a háztulajdonosok eddig nem akartak engedni a horribilis lakbérékből: az augusztusi negyed előtt egy csapásra megváltozott a helyzet: olcsóbbodtak a lakások. Az egy-két-háromszobás lakások bére szobánként átlag 6—700 pengőre esett, a nagyobb lakások bére ennél valamivel még olcsóbb lett. A krachhal kapcsolatban a budapesti Lakók Szövetségének elnöke nyilatkozatot adott, melyben annak a nézetének adott kifejezést, hogy a népjóléti miniszternek mielőbb fel kell állítania a bérvezető bizottságokat, amelyeknek az lesz a feladatuk, hogy a bérlők és háztulajdonosok között felmerülő vitákban döntsenek. A szövetség mozgalmat indított annak megvalósítása érdekében is, hogy minden lakás és üzlet bérét havonta is lehessen fizetni. Ezzel szemben a háztulajdonosok azt hangoztatják, hogy az üzlethelyiségek béréből már olyan nagy összegeket engedtek, hogy ennél tovább nem mehetnek.

A francia tőzsdéken esnek a buzaárak. Párizsból jelentik: A földművelésügyi minisztérium kötelezte a gabonakereskedőket, hogy vallják be augusztus első hetében tárolt gabonakészleteiket. Ezzel egyidejűleg eljárást indítottak számos malom ellen, mert meg nem engedett mértékben öröltek fel külföldi gabonát. A buzaárak a francia tőzsdén állandóan eső tendenciát mutatnak.

Milliók egy miatt: 6s rabszolga sóhaj. Milliót száz lejért: zsidó sorsjegy-óhaj!

Ujra emelkedett a munkanélküliek száma Angliában. Londonból jelentik: A munkanélküliek száma Angliában július végén 2 millió 713 ezer 350 volt, 52 ezer 617-el több, mint egy héttel és 704 ezer 883-al több, mint egy évvel ezelőtt. Ez a legnagyobb eddigi munkanélküliek szám Angliában.

A kolozsvári Mentő sorsjegy

Halálozás. Ma kísérték örök nyugalomra özv. Ilkovits Samunét, Simon Dávidnak, a Tordai Sörgyár Rt. igazgatójának 83 éves korában elhunyt édesanyját. Az elhunyt férje a kolozsvári orth. zsidó iskolának első igazgatója volt, aki nemzedékek nevelt a jelenlegi orth. zsidó hitközségnek.

Mussolini meglátogatta a pápát? Párizsból jelentik: A lapok diplomáciai körökből szerzett értesülései szerint Mussolini közelebről látogatást tesz a Vatikánban és meg jelenik a pápa előtt. A hírt Rómából félhivatalosan sem erősítették meg.

A póstyéni cigányprimás agyonlőtt egy uriaszonyt. Pozsonyból jelentik: Véres szerelmi dráma tartja izgalomban Póstyén-fürdő közönségét, amelynek hősei: Lakatos Béla cigányprimás és Fuchs Richárdné, negyvennyolc éves uriaszony. A tegnap délutáni órákban Lakatos Béla belopódzott az Iris-villába, ahol Fuchs Richárdné lakott. A halban összetalálkozott az asszonnyal. Amikor Lakatos megpillantotta Fuchsnét, előkapta revolverét és rálőtt. A golyó szíven találta a szerencsétlen uriaszonyt, aki holtan rogyott össze. Az előfutott orvos már csak a beállott halált konstatálhatta. Ebben a pillanatban, közvetlenül az orvos mellett, Lakatos Béla is mellbelötte magát és véresen terült el a padlón. Lakatos Bélán még lehetett segíteni, beszállították a nagy-szombati kórházba, ahol műtétet hajtottak végre rajta. Állapota súlyos, de nem reménytelen. A csendőrség kihallgatta Lakatos, aki azt vallotta, hogy halálosan szerelmes volt Fuchs Richárdnéba, aki azonban nem akart tudni róla. A nyomozás megállapította, hogy Lakatos Béla valóban szerelmes volt Fuchsnéba, aki azonban tudni sem akart róla.

Tárgyalások a prágai és belgrádi kormányok között a buzakontingens megállapítására. Belgrádból jelentik: A prágai és belgrádi kormányok között tárgyalások indultak meg a buzakontingens megállapítására, amelyet Jugoszlávia preferenciális vámtételek és a közép-európai agrárországok megsegítését célzó francia terv alapján Csehszlovákiába importálna. Ugy tudják, hogy a tárgyalások közvetlenül befejezés előtt állanak.

Dr. Fenichel Mór lett a zsidó kórház igazgató-főorvosa. A kolozsvári zsidó kórházegyesület végrehajtóbizottsága tegnap tartott ülésében az új kórház megnyitását szeptember 6-ra tűzte ki és egyben kimondta a belgyógyászati, gyermekgyógyászati osztályok rendszerezését, valamint egy modern laboratórium felállítását, ezen osztályok vezető orvosi állásaira, valamint az eddig ideiglenes jelleggel betölt sebészeti osztály vezető orvosi állására pályázat kiírását. A kórház igazgató-főorvosi állására a vezetőség egyhangulag dr. Fenichel Mór-t választotta meg, aki a kórháznak kezdet óta helyettes igazgató-főorvosa volt és igazgatói teendőket már hosszabb idő óta ellátja. Az új igazgató-főorvost Kolozsvár közönségének nem szükséges bemutatni, hiszen hosszú ideje folytató ná-lunk kiterjedt belgyógyászati praktizist és mint javakorbéli férfiú, egy munkaképességével, mint tapasztalataival a kórháznak nagy értéket jelent.

Még ebben az évben újabb 20.000 embert utasítanak ki az Egyesült Államokból. Washingtonból jelentik: M. Doak amerikai munkaügyi államtitkár kijelentette, hogy az év folyamán újabb 20 ezer embert fognak kiutasítani az Egyesült Államokból, mert ellenszülőzni akarják a bevándorlási kvóta igénybe vétele révén beálló embertöbbletet.

III. huzása

A brádi zsidó nőegylet műsoros estélye. Brádról jelentik: Augusztus 2-án szép számú közönség előtt nagy sikerrel zajlott le a zsidó nőegylet és ifjuság által rendezett műsoros estély. Különös tetszést arattak a táncszámok, melyeket Gellért Melinda mutatott be. M. Wayne: „Frühlingsswaylzer“ és Rob. Katscher: „Der lusztige Pierrot“. A közönség szünni nem akaró tapssal honorálta a művésznek táncait, melyeket meg kellett ismételnie. Ugyancsak nagy sikere volt az általa betanított táncoknak: Grieg „Faunok és Nymphák“, melyet mint nimpák: Bock Baby, Bock Nóri és Medgyessy Baba, mint faunok: Löbl Klári, Farkas Dora, Madarász Klári, Szabó Mancsi, Sutescu Gabriella és Vagsina Martika adtak elő nagyon bájosan. Schubert: Moment musical-ra mint baba Szatmáry Baba, mint pojácák: Berkovits Dusi és Zeissler Vera adtak elő egy gyönyörködtető táncjelenetet. Zerkovitz: Az okos Adolfa c. kuplét és táncgrotteszket Kugel Karcsi ügyes előadásában tapsolt meg a közönség. Vendégeként dr. Pártos István művészi készséggel énekelt nagy tetszés mellett opera áriákat, míg Pártos Bélának zongora számaierit adózott elismeréssel a publikum. Szépen szavalt Cosbuctól egy verset Salomon Nusi. A konferenctól Éles Jolán szedte versbe, ezen a téren is tehetségesnek bizonyulva. A konferálást Szidor Margit végezte nagyon kedvesen. A zongora kíséretet Kugel Sándorné látta el a töle már megszokott művészi módon s a rendezés nagy munkájáért is neki jár ki a legnagyobb elismerés. A mulatság jó hangulatban a késő reggeli órákban ért véget.

A próféta gyermek
 Edmond Fleg megrázó zsidó regénye
 Ára 100 lej és portó
KAPHATÓ AZ UJ KELET KÖNYVOSZTALYABAN

Közkívánatra visszajön!

Steinhardt Géza és Weygand Tibor

két bucsufellépésre

Szombat este 11 óraker csak felnőtteknek!

Vasárnap este 9 óraker visszavonhatatlanul utolsó előadás.

Helyárak: 10, 25, 30, 35, 40, 60, 70 és 80 lej.

Önvvásár!

Kajüt	60 lej
ltot elülfogat	66 lej
iu	66 lej
ka	66 lej
z új pásztor	95 lej
	136 lej
	163 lej
S. Utoda	190 lej
Artur Gordon Pym	40
elhivatott	136 lej
ke	180 lej
egény Dronte	élete
	136 lej
n és Delila	11 lej
élet könyvosztályában	

erdélyi és ségek

apok elején

rlament nyílt tribün-
 zben keltek a jogok
 ezen idő alatt egyg-
 bánt 35 hitközséget,
 s-bajos dolgában az
 nagyobb készséggel
 da lett az összekötő
 m és hitközségek

sok egyéb a hitköz-
 zsidó társadalmat
 ekről fog beszámolni
 nagygyűlésen, melyet
 tartani az összes
 ainak részvételével,
 emlékezni az Iroda
 nagynevű és immár
 Dr. Vértés Adolf
 nök és dr. Eisler
 úv. elnök elhunyt
 támasza, kimagasló
 férfiú halálával,
 s Iroda, hanem az
 m nagy vesztesége e
 pótolhatatlanul ürt

an. Mindketten az
 kiködték fáradságtat-
 teretettel a hitközsé-
 érdekeinek meg-
 tanács a súlyos
 fájdalma és kegye-
 léiket nem töltötte
 almával sorrakerülő
 választás utján sor-
 betöltésére.

ügyeit dr. Adorján
 már a megalakulás
 Az adminisztráció
 tkár segítkezik el-
 résében. Az elnöki
 nt tartja üléseit,
 tuális problémák
 és elintézésre.
 ága érthető figye-
 munkásságát és
 nt a nemsokára
 nt munkája és be-

nyvek

utja	Lei 40
ól	Lei 6
am	Lei 6
s és társad. L.	48
Francia-	
	Lei 48
	Lei 20
eon állam-	
anciaországban	20
peinek me-	
	Lei 30
szociális állam	
	Lei 18
é története	L. 25
áskérdés	L. 6
ervezetek	Lei 15
	Lei 45
élete	Lei 25
cializmus	Lei 20
r	Lei 35
feljegyzései	5
spárt uralomra	
	Lei 8
re	Lei 5
vatlása	Lei 65

tá yabon

